ҮЛЭ, ЭЙЭ БЫРААҺЫННЬЫГЫНАН!

Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

ЭҢСИЭЛИ

Нам улууһун хаһыата • 1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ

1999 с.
Муус устар
29
күнэ
чэппиэр
№ 54 (8582)

"Тыл - омук баар-суох сыаннаһа уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биирдии норуот бэйэтин ураты майгыннаах культуратын, үгэстэрин, тылын харыстыыр сувереннай бырааптаах."

Саха Республикатын Тыл туһунан Сокуонуттан

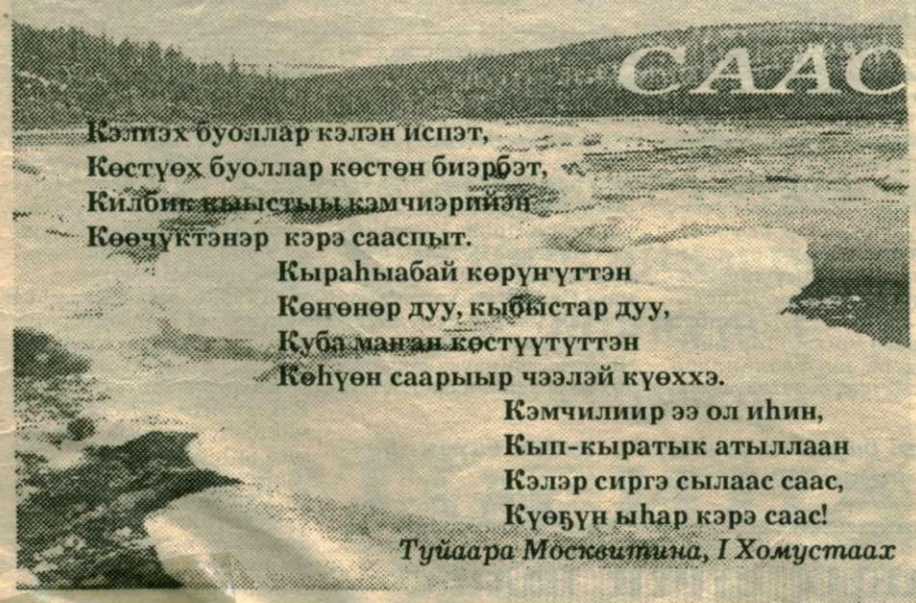

Кэлиэх буоллар кэлэн испэт,
Көстүөх буоллар көстөн биэрбэт,
Килбик кыыстыы кэмчиэрийэн
Көөчүктэнэр кэрэ сааспыт.
Кыраһыабай көрүҥүттэн
Көҥөнөр дуу, кыбыстар дуу,
Куба маҥан көстүүтүттэн
Көһүөн саарыыр чээлэй күөххэ.
Кэмчилиир ээ ол иһин,
Кып-кыратык атыллаан
Кэлэр сиргэ сылаас саас,
Күөҕүн ыһар кэрэ саас!

Туйаара Москвитина, I Хомустаах

ДЬОЛ-СОРГУ ХОЧОТО — ЭҢСИЭЛИ

Күөрэгэй көччүйэр
Күп [illegible] кырдаллаах,
[illegible]
[illegible]лаах
[illegible]ыт кытылым
[illegible] хочото
Эҥсиэли —
Саха саараан саргыламмыт
Нам сирэ.
[illegible] туһугар
Дьулуспут [illegible]хсуспут
Чаҕылхай Максимы,
Дьоһуннаах Ылдьааны
Кынаттаан, кылааннаан көтүппүт
Дьол-соргу хочото
Эҥсиэли —
Саха саараан саргыламмыт
Нам сирэ.
Алгыстаах, айхаллаах
Соргулаах хочобор
Хайҕаллаах газ оттук
Күөх төлөн суоһунан
Өлгөмнүк илгийэ угуттуур.
Дьол-соргу хочото
Эҥсиэли —
Саха саараан саргыламмыт
Нам сирэ.

Юрий Потапов — Саргын

Хаһыат аныгыскы нүөмэрэ ыам ыйын 6 күнүгэр тахсар

СААС, ЭЙЭ, ҮЛЭ БЫРААҺЫННЬЫГЫН ДЕМОНСТРАЦИЯТЫН ХОЛУОННАЛАРА

Ыам ыйын 1 күнүгэр «Саас, Үлэ уонна Биир санааланыы» бырааһынньыга бэлиэтэнэринэн улуус дьаһалтатын уонна профсоюзтар сэбиэттэрин холбоһуктаах комиссияларын (Баишев Н. Н. — улуус Мунньаҕын предс. солб., Шарапов А. Г. — профсоюзтар сэбиэттэрин предс.) быһаарыытынан Нам селотун тэрилтэлэрин бырааһынньыктааҕы демонстрациялара ыытыллар.

Демонстрация ыам ыйын 1 күнүгэр 11 чаастан саҕаланар, М. К. Аммосов аатынан болуоссакка миитининэн түмүктэнэр.

ДЕМОНСТРАЦИЯ БЭРЭЭДЭГЭ:

I холуонна — Оскуола иннинээҕи оҕо тэрилтэлэрин коллективтара (сал. Макарова М. Г.)

II холуонна — 2-с №-дээх орто, начальнай оскуолалар, оҕо Түөлбэтэ, ыччат үөрэҕириитин киинэ (сал. Москвитин Н. Н.)

III холуонна — Гимназия, 1 №-дээх орто оскуола (сал. Попов В. Н.)

IV холуонна — Намнааҕы педучилище (сал. Иванов В. П.)

V холуонна — Улуспо, «Үрүҥ ас» ГУП (сал. Корнилов А. И.)

VI холуонна — «Сельхозтехника», «Быйаҥ» , «Агропромснаб» АО-лар, «Промкомбинат» ОАО, «Айан» МП, лесхоз, ДРСУ (сал. Румянцев М. И.)

VII холуонна — Киин балыыһа, СЭС, тубдиспансер, аптека (сал. Макаров В. В.)

VIII холуонна — «Сахателеком», федеральнай почтовай сибээс филиаллара, ветстанция (сал. Григорьев В. В.)

IX холуонна — МУ НУ ЖКХ, быткомбинат, дьарыктаах буолуу киинэ, «Эрэл» УПК (сал. Кобяков А. Г.)

X холуонна — Нолуок инспекцията, «Росгосстрах -Аргыс» НСК филиала , сбербаан, алмааһы кырыылыыр завод, пенсионнай сулууспа управлениета, казначейство (сал. Гуляева И. Н.)

XI холуонна — Улуустааҕы гаас бары тэрилтэлэрэ (сал. Шапошников Р. С.)

XII холуонна — Улуус дьаһалтата, ТХУ, культура тэрилтэлэрэ, «Эҥсиэли» редакцията, «Нам» телестудия, типография (сал. Сергучева Д. Н.)

Демонстрация кэнниттэн профсоюзтар икки ардыларыгар күрэхтэһиилэр буолаллар:

I көрүҥ — ханаат тардыһыыта (эр дьоннорго — 6 киһи, дьахталларга — 6 киһи). Тэрийээччи — эмп үлэһиттэрин профсоюһа.

II көрүҥ — көрдөөх эстафета (2 эр киһи, 2 дьахтар, биир детсад оҕото). Тэрийээччи — үөрэх үлэһиттэрин профсоюһа.

III көрүҥ — улуус историятыгар, А. С. Пушкиҥҥа аналлаах викторина. **Тэрийээччи — культура үлэһиттэрин профсоюһа.** Бу көрүҥнэргэ кыайбыттарга сыаналаах бириистэр туттарыллаллар.

Болуоссакка 13 чаастан концерт буолар. Киэһэ 21 чаастан — дискотека.

Нам селотун убаастабыллаах олохтоохторо! «Саас, Үлэ уонна Биир санааланыы» бырааһынньыгар кэлиҥ, кыттыҥ, ыалдьыттааҥ, дуоһуйа сыннньаныҥ!

Тэрийэр комиссия

САА СКЫ КҮН ДЬЫЛЫ АҺАТАР

ЫҺЫЫ ИЭНЭ КЭҢИЭҕЭ, ҮҮНЭЭЙИБИТ ЭЛБИЭҕЭ

Саха киһитэ былыргыттан кыстыгын саас уонна сайын бэлэмнэнэр. Ол да иһин «Сайыҥны биир күн кыһыны аһатар» диэн мээнэҕэ эппэттэр.

Кыыдааннаах кыһыммыт ааһан, саргылаах сааспыт кэллэ. Сааскыттан саҕалаан ыһыы, от, хомуур үлэлэрэ утуу-субуу кэлиэхтэрэ. Бу эппиэттээх уонна былдьаһыктаах күннэргэ биһиги улууспут бааһынай, кооперативнай, коллективнай хаһаайыстыбаларын бэлэмнэрин, кэлэр сайын туруктаах үүнүүнү ылыыга туох дьаһаллар торумнаммыттарын тустарынан, улуус дьаһалтатын бастакы солбуйааччы, тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальнига Бочкарев А. А. иһитиннэриитин кытта билсиҥ.

— Андрей Андреевич, улууска ордук кэлин 2-3 сылга сиртэн туруктаах үүнүүнү ылыыга былааннаах үлэлэр тэрээһиннээхтик ыытылыннылар. Оҕуруот астарын, хортуоппуйу үүннэриигэ сэмэй ситиһиилэр да бааллар. Быйылгы ыһыыга туох уларыйыылар баалларый?

— Саҥа дьыл олунньутугар улуус дьаһалтатын коллегиятын 5-с №-дээх уурааҕынан, Нам улууһугар 1999 сылга агропромышленнай комплекска ыытыллар мероприятиелар былааннара бигэргэтиллибитэ.

Былырыыҥҥыттан саҕаламмыт туорахтаах культураны үүннэрии былаана ааспыт сылы кытта тэҥнээтэххэ үрдээтэ. 1998 сыллаахха былаан 1692 гектар этэ. Быйыл саас 1930 гектарга бурдугу үүннэрии былаана оҥоһуллубута. Ону хаһаайыстыбалар эбии сорудах ылынан, 2463 гаҕа ыһарга быһаарыммыттара.

Ааспыт күһүн 934 тн. сиэмэ хомуллубута, онтон 650 тн. атыыга барбыта. Хаһаайыстыбаларбыт кэлэр күһүн 1970 тн. көмүс туорахтааҕы хомуйар, 900 тн. атыылыыр, 400 тн. сүөһү аһылыгар биэрэр, 600 тн. ыһыы сиэмэтигэр уурар соругу туруоруналлар. Өскөтүн ааспыт сыллаахха киһи сиир сэлиэһинэйэ 58 гектарга үүннэриллибит буоллаҕына, быйыл 530 гектарга ыһар былааннаахпыт. Түмүктээн эттэххэ саҥа ыһыыбыт уруккутааҕар 771 гектарынан элбиэҕэ.

— Хортуоппуй 1998 с. 513 гектарга үүннэриллибитэ уонна 4069 тн. үүнүү ылыллыбыта. Итинтэн 2449 тн. атыыламмыта, 1187 тн. сиэмэҕэ ууруллубута.

Быйылгы былааммыт итиннээҕэр үрдүк. 4240 тн. үүннэриэхпит. Онтон 2500 тн. атыылыахпыт уонна 1740 тн. сиэмэҕэ хаалларыахпыт.

Оҕуруот аһа (хаппыыс-

(Бүтүүтүн 3 стр. көр)

Чугдаарар чуорааннар

УЧУУТАЛБЫТЫНАН КИЭН ТУТТАБЫТ

Кулун тутар 27 күнүгэр республикабыт киин куоратыгар французскай тылга «Сыл бастыҥ учуутала» диэн республикатааҕы конкурс буолан ааста. Бу конкурска биһиги оскуолабыттан О. Д. Новгородова кыттыыны ылла. Мин кылаабынай салайааччыта Хамаҕатта саха-французскай оскуолатыгар үлэлээбитэ түөрт сыл буолла. Конкурстара хас да түһүмэхтээх ыытыллыбыта, араас улуустартан кэлэн 6 учуутал кыттыыны ылбыта.

Үөрэтэр, салайар учууталым бу күрэскэ хайдах кыттыбытын туһунан биливиннэриэхпин баҕарабын. Ольга Дмитриевна бэйэтин уруогар педагогическай маастарыстыбатын көрдөрөн 400 баалы ылыахтаабын 379,4 баалы ылбыта. Бэйэлэрин үөрэтэр предметтэрин опытыттан дакылаат суруйбуттарын көмүскээбиттэрэ. Манна 150 баалтан 124,1 баалга хапсыбыта. Уонна «Улуустааҕы французскай тыл преподавателлэрин биливиннэрии» диэн көрдөрүүтүгэр бэйэлэрин улуустарыгар хайдах үлэни ыыта сылдьалларын барытын французскай тылынан биливиннэрбиттэрэ. Бу түһүмэхтэ 10 баалтан 8 баалга сыаналаммыта. Бу түһүмэхтэрин кэнниттэн Ольга Дмитриевна уопсай баала 511,5 буолан үчүгэй көрдөрүүнү ситиһэн биһигини үөрдүбүтэ.

Салгыы иккис туруругар «Визитнэй карточка» диэннэригэр учууталлар бэйэлэрин аҕыйах мүнүүтэ иһигэр түргэнник биливиннэрэ охсуохтаахтара. Манна үөрэтэр оҕолоруттан Матвеев Сережа, Харитонов Ариан уонна мин бэйэм буолан учууталбыт конкурсугар кыттан элбэх баалы эппиппит.

Кулун тутар 20 күнүгэр «Франко фокия» бырааһынньыга буолан ааспыта. Манна «Франкоязычнай дойдулары билиһиннэрии» диэн шоулара ыытыллыбыта. Биһиги оҕолорбут Швейцария дойдутун сцена туруоран билиһиннэрбиттэрэ. Бары олус ситиһиилээхтик кыттыбыттара. Икки бүтэһик түһүмэххэ Ольга Дмитриевна 180,5 баалы ылбыта.

Бу тыҥааһыннаах киирсии кэнниттэн Ольга Дмитриевна саамай үрдүк көрдөрүүнү ситиһэн 692 баалы ылбыта. Бастакы миэстэ үрдүнэн «Сыл бастыҥ французскай тылын учууутала» диэн аат ингэриилээх Гран-при сертификатын, сэмэй бэлэхтэрин жюри комиссиятын аатыттан Анастасия Николаевна Божедонова туттарбыта. Уонна бэйэбит оскуолабыт коллективын, профкомун аатыттан үөрэх завуһа Мария Григорьевна Винокурова эҕэрдэ тыллаах букет сибэккини кытта сэмэй бэлэхтэрин туттарбыта. Бары олуһун үөрэн, сүргэбит көтөҕүллэн бу улахан ситиһиинэн биһиги директорбыт, учууталларбыт, үөрэнээччилэр киэн туттабыт.

Мин таптыыр учууталым Ольга Дмитриевна оҕоҕо билиини эрэ буолбакка, бэйэтин кэрэ хаачыстыбаларын иҥэрэр. Ол курдук, кини сэмэй, холку, тулуурдаах буоларга угуйар. Биһиги күндү учууталбытын кылааһын аатыттан бу конкурсугар кыайыылаах тахсыбытынан эҕэрдэлиибит. Баҕарабыт киниэхэ өссө үрдүк ситиһиилэри. Олоҕор дьолу-соргуну.

Оксана ПУХОВА,
Хамаҕатта саха-французскай оскуолатын 7 кылааһын үөрэнээччитэ.

ИНТЭРИЭҺИНЭЙ НЭДИЭЛЭЛЭР БУОЛЛУЛАР

Быйылгы үөрэх дьылыгар биһиги оскуолабытыгар предметтэринэн бастыҥ нэдиэлэни ыытыы иһин улахан конкурс ыытыллла турар. Конкурс күһүҥҥэттэн саҕаламмыта. Ол курдук, алтынньыга математика, сэтинньи, ахсынньы ыйдарга химия, биология, география нэдиэлэлэрэ ыытыллыбыттара. Манна үөрэнээччилэр бэйэлэрэ кроссвордары, плакаттары айан оҥоруурга конкурстары тэрийэн ыыппыттара. Учууталларбыт аныгы тииптээх уруоктары, олимпиадалары тэрийбиттэрэ. Ордук актыыбынайдык 8, 9 «а», 11 кылаастар кыттыбыттара. Нуучча тылын, литературатын нэдиэлэтэ улуу нуучча поэта А.С.Пушкин 200 сааһыгар анаммыта. Элбэх грамматическай, литературнай мероприятиелары таһынан учууталлар Ершова А.А., Лукинова А.И., Готовцева З.Н., Маркова М.В. көҥүлээһиннэринэн Саҥа дьылга «Пушкинскай бал» тэриллибитэ. Бу балга биһиги бары олус уһуннук бэлэмнэнэн, көстүүм тиктэн, театрализованнай көрдөрүү бэлэмнээн, бальнай үгкүү туруоран, түбүгүрэн тэриммиппит. История уонна кыраайы үөрэтээччилэр нэдиэлэлэрэ эмиэ бэрт тэрээһинноэхтик барбыттара. Эдэр историк Олесова А.Т. саҥалыы тииптээх икки уруок ыыппытын бары сөбүлээбиппит, кини уруоктара уопсайынан интэриэһинэйдик, соҥуннук бараллар.

Биһиги маннык нэдиэлэлэр ыытыллалларын олус сөбүлүүбүт. Бэйэбит тэрийсэ, көмөлөһө сатыыбыт.

Лиза ДЬЯКОНОВА,
Ньургуйаана ШЕЛКОВНИКОВА, Хатырык орто оскуолатын 7 «б» кыл. үөрэнээччилэрэ.

Пушкин төрөөбүтэ 200 сылыгар

БАРЫБЫТ ТАПТАЛА —ЭҤ, ПУШКИН

Чуумпурбут киэһэбэр Эҥ томуҥ—доҕорум
Сүрэхпэр истиҥник ыалдьыттыыр.
Ол Болдино сибиэһэй тыыныгар илгийэн,
Арахсыы сор мунуҥ эҥ эмтээн эрдэҕиҥ.
Сымнаҕас куудара баттаҕыҥ сүүмэҕин,
Чох курдук хап-хара хараҕыҥ сыдьаайын
Уруурҕаан чугастык саныыбын,
Хаан аймах кэриэтэ таптыыбын.
Ынчыктыыр ыарахан түүннэрбэр
Сылаастык мин түөспэр нуктуугун,
Ардыгар, аһынан ыстыырбын
Истэрэ буолуо дуо, Эҥ дуҥаҥ?
Ол үйэ дуораана буолаҥҥын
Эҥ томуҥ быыһыттан тиллэҕин.
Сибиэһэй, нүөл үйэ тыыныгар
Эҥ өссө чэчирии тиллиэҕиҥ—
Барыбыт таптала — Эҥ Пушкин.

Прасковья ВИНОКУРОВА. Бөтүк, 1999 с.

УЛУУ ПУШКИНҤА

Сөҕүмэр талааҥҥар сүгүрүйэн
Сахалыы ытыктаан, нөрүөн-нөргүйэн,
Суруйабын бу сэмэй хоһоммун,
Суруйар идэҕэ холономмун.
Айар музаҥ ураты күүһүн
Хаалларбытыҥ кистэлэҥ күлүүһүн,
Кэриэс кээспитиҥ нуучча норуотугар,
Киэҥ-нэлэмэн сиригэр-уотугар.
Улууттан улуу Александр Пушкин
Поэзия бараммат куйаарыгар,
Үүнэр үйэтин курдаттыы көтүөн,
Чаҕылхай сулустуу тырымныы тыгыаҥ.
Иэйэр тыл иччилээх алыбынан
Иэгэйэр икки атахтааҕы абылаабытыҥ,
Нуучча омук улуу тылынан
Аан дойдуга, аар-сааргa аатырбытыҥ.
Ааҕыллыахтара куруутун айымньыларыҥ,
Сууралыахтара суоҕа суруйууларыҥ.
Умсугуйа, угуйа туруохтара,
Умайар маяк буолуохтара.

Николай ФЕДОТОВ, I Хомустаах

„ЭҤСИЭЛИНИ„ БИИР ЫЙ ЫЛБАТАҔЫМ ЧУҤКУГА СҮРДЭЭХ ЭТЭ

Александра Егоровна БУГАЕВА, Намнааҕы остолобуой сэбиэдиссэйэ:

—Хаһыата суох олорбот буоллахпыт дии, куруук сурутабын, үлэһиттэр аахтыннар диэн остолобуойга эмиэ сурушпушпут, олохтоох сонуну барытын хаһыаттан аҕа-билэ олоробут, «Саха сиригэр» эҥин баҕар сурутумуохпутун сөп, оттон «Эҥсиэлини» аҕаан баран биирдэ утуйабыт. Биирдэ куоттаран кэбиһэн биир ыйга суруппакка хаалбытым, чуҥкуга сүрдээх этэ. Улуус сонуннарын хаһыаттан эрэ билэр буоллаҕыҥ дии. Холобур, телевидениенан бэриллибит сонуннары оннo тута көрбөтүҥ да кэлин көрбөккүн, оттон хаһыаты уура сылдьан ааҕарын, онон хаһыат сабыдыала улахан.

Бука барыгытын Пиэрибэй Маайынаа! Чэпчэтиилээх сурутууну туһана охсуҥ — ыам ыйын 25-гэр диэри «ЭҤСИЭЛИГЭ» сурутуҥ!

УУ — АЙЫЛҔАБЫТ СҮРҮН БААЙА. УУ — ОЛОХ ТӨРДӨ, МУҤ КЫРААЙА

Айылҕа диэн тулалыыр эйгэбит барыта, иһэр уубут эмиэ. Уута суох олох суох. Уу—төрөөбүт айылҕабыт киһи аймахха биэрбит бэлэхтэриттэн биир саамай күндүлээрэ. Уу—олох төрдө. Тыынар тыыннаах, хамсыыр-харамай барыта үөскүүрүн, үөдүйэрин уҕараабат төрүтэ. Уу киһи олоҕор, үлэтигэр-хамнаһыгар бүтүннүүтүгэр айылҕа хайа да баайынаҕар киэҥник туһаныллар. Уубут иһиллэр, производствоҕа, олоххо-дьаһахха туттуллар. Материальнай быйаҥ кини көмөтүнэн айыллар.

Биһиги Ийэ дойдубут уутун саппааһынан, баайынан аан дойдуга бастакы миэстэни ылар. Онтон Саха сирэ аата-ахсаана биллибэт өрүстэринэн, күөллэринэн биллэр.

Нам улууһун Салбаҥар барыта 222 күөл баар. Чугаһынан өрүс суох буолан күөл уутун иһэбит. Онон иһэр уубут тыын боппуруоспут буолар. Оскуолабыт экологическай хайысхаланан үлэлээбитэ быйыл үһүс сыла буолла. Эксперимент темата «Тыа оскуолатыгар экологическай үөрэхтээһин уонна иитии». Научнай салайааччы СГУ биолого-географическай факультетын экология кафедратын сэбиэдиссэйэ, доцент Гоголева П.А. Биэс сыллаах экологическай программабыт сүрүн боппуруоһунан нэһилиэнньэ иһэр уутун, күөллэрин үөрэтии, чинчийии, харыстааһын буолар. Таһынаҕы күөллэрбитин икки сыл устата айылҕа харыстабылын министерствотын сүрүн специалиһа, айылҕа харыстабылын туйгуна Дмитриева В.И. научнай салайыытынан оскуола оҕолоро чинчийдилэр, үөрэттилэр. Кини «Эйгэ» республикатааҕы киин директора, «Кыталык» түмсүү ууну чинчийэр научнай-чинчийэр экспедиция салайаччыта. Бу түмсүүгэ сылдьар оҕолор уу бары разделыгар Салбаҥ үөрэнээччиләригэр инструкторынан үлэлииллэр. Экспедиция кыттыылаахтарa элбэх саҥаны билэллэр, эт-хаан өттүнэн сайдаллар, сыныаналлар.

Салбаҥҥа 1980-с сылларданааҕа Москваттан ученайдар ууну чинчийэн баран тимиргит наһаа элбэх, ол доруобуйаҕытыгар буортулаах, уугут боппуруоһун быһаарыҥ диэн барбыттара. Ол саҕана күөллэр уулара толору, ыраас көрүҥнээх этэ. Иһэр уу боппуруоһун быһаарар сыалтан хас да төгүл хат-хат куораттан тахсан буровой үлэни ыыппыттара. Нэһилиэк таһыгар икки сиргэ кэлэн үлэлээбиттэрэ да туһалаах ууну булбатахтара.

Онтон Советскай Союз эстэрин саҕана 1990 с. Өтөх Өттөөх диэн алаастан нэһилиэктэн 1 км сиргэ баар тыымпыны көрөн, манна тулатын буорун астаран, уу кутар сирин бүөлээн Ханчалыттан уу хачайдыахха сөп эбит диэн буолбута. Ити олус улахан ороскуоттаах уонна туһата суох хаалыан сөп. Ол курдук, Тааставах нэһилиэгэр итинник үлэни ыыта сатаабыттара туһата суох хаалбыта. Манна 10-тан тахса км сиргэ турба тардан күүстээх мотуор туруоруу, уот линиятын тардыы төһөлөөх ороскуоту, хоромньуну аҕалбытай.

1991 с. Ирина Неустроева «Тяжелые металлы в окружающей среде» диэн темаҕа Салбаҥҥа кэлэн дипломнай үлэтин суруйбута. Научнай салайааччыта географическай наука кандидата, география кафедратын доцена Жирков И.И. этэ. СГУ биолого-географическай факультетын күөллэри үөрэтэр научнай-чинчийэр лабораториятын түмүгүнэн Салбаҥ күөллэригэр цинк, марганец, тимир элбэх, кислорода аҕыйах. Ыарахан тимирдэр нуорматтан элбээһиннэрэ сэрэхтээх, 3-с кылааска тэҥнэһэр буолан араас ыарахан, эмтэммэт ыарыылар бириичиинэлэриннэн буолуохтарын сөп. Спектральнай анализ түмүгүнэн олово, хром, медь, свинец баалар. Бүлүүтээҕи эксперимент индикатордара буолуохтарын сөп диэн быһаарбыттара. Уу кытыытынаҕы ньамах аналиһа көрдөрөрүнэн, микроэлеменнэр элбэхтэр, кобальт 2 төгүл, олово, никель, марганец, хром 1,5-2 төгүл элбэҕэ быһаарыллыбыта. Билигин кураан кэмнэр кэлэн аахан күөллэр уулара аччаата, сорох сир олох эһиннэ. Сайынын иһэр уубут чэйдээх курдук дьүһүннээнэ.

Оскуола оҕолоро научнай-чинчийэр үлэлэрин түмүгүнэн тимир, марганец элбэхтэр, фтор суох, калий уонна натрий туустара аҕыйахтар. Бу үлэ түмүгүнэн 9 кылаас үөрэнээччитэ Сивцева Ньургуйаана республикатааҕы экологическай конференцияҕа ситиһиилээхтик кыттан кэлбитэ.

1999 с. тохсунньу 14 күнүнээҕи 1 №-дээх боротокуолга суруллубут пенсионер, Салбаҥ нэһилиэгин ытык кырдьаҕаһа Эверстов В.В. этиитэ: «Иһэр уубут мөлтөөһүнэ бу кэнники кэмгэ киһи доруобуйатыгар охсуута улаханнык билиннэ. Бу боппуруоска дьаһалта үлэлэһэрэ наада. Ханчалыттан уу таһыытыгар суол оҥоһулларыгар депутаттарынан Правительствоҕа тиэрдиэххэ дии саныыбын. Бу уу боппуруоһугар санэпидстанция олох үлэлэспэт буолла».

Охлопков А. П. этиитэ эмиэ бу боротокуолга сурулла сылдьар: «Салбаҥҥа билигин 400-к... Олор доруоб... рыстыыр д... наада буолл... мгэ араас көрүҥнээх ... орган ыарыыта элбээтэ.»

Аня Аммосова «Биһ... нэһилиэкпит экология... диэн рефератыгар манны... сыыппаралары көрүөххэ сөп: холецистит 76 бырыһыан, гастрит 55 бырыһыан, кариес 96 бырыһыан. Өссө хас да сыллааҕыта 11 кылаас үөрэнээччитэ Петя Дорофеев «Убутун чинчийэбит» диэн «Кэскилгэ» бэчээттэппит ыстатыйаларыгар төрөөбүт түөлбэлэрин уутун чинчийэллэрин, харыстыылларын уонна туох сыалсорук турарын аҕаан билсиэххитин сөп. Сивцева Н.Н. «Иһэр уубут ыраас дуо?» диэн ыстатыйатыгар уу гидрохимическэй састааба сиһилии сурулла сылдьар. «Кэскил» уонна «Эҥсиэли» хаһыаттарга бэчээттэммитэ.

Ууну киртийиититтэн, бараныыттан харыстааһын—олохпут кытаанах ирдэбилэ. Кылбайа устар ыраас күөл далайдар—олохпут төрүтэ, быйаҥмыт тутаах илгэтэ. Уубут өлбөт мэҥэ күүһүгэр тэҥнэһэр. Ыраас уу баар буолан олох салҕанар. Салбаҥтан Ханчалыга диэри кутуу суол оҥорон сайынын Ханчалыттан уу быһаары тэрийэри нэһилиэньэ көрдөһөр, туруорсар.

Н. СИВЦЕВА,
биология учууталa, «Сорос» фонда лауреата, Салбаҥ

ХОҤКУНУУР ХОМУСТААХ ХОТУОҺАП КОНКУРСА

Биһиги улууспут Саха сиригэр хомуһунан киэҥник биллэр, бастыҥнар ахсааннарыгар киирсэр. Ол курдук республикаҕа бастакы хомус народнай ансамбла «Дьүрүл» Партизанҥа тэриллибитэ. Төрүттээччинэн культура туйгуна, импровизатор хомусчут Д. И. Кривошапкин буолар. Онтон Нам 1 №-дээх оскуолатын иһинэн хомус музейын эмиэ бастакынан А. Е. Гуляева олохтообута. Улууспутугар республикаҕа үчүгэйдик биллэр үгүс импровизатор хомусчуттардаахпыт. Аны билигин хомус чулуу ууһа, норуот маастара, хоҥкунуур хомустаах Хотуоһап — И. Н. Готовцев, педучилищеҕа, бэйэтин авторскай оскуолатын аста. Хомус уустарын үөрэтэр авторскай оскуола Саха сиригэр эмиэ бастакы уонна соҕотох эрэ. Бу мандар уус Иннокентий Никитич өр сыллаах айымньылаах үлэтин ситиһиитэ уонна кинини дьон-норуот сыаналааһына, билиниитэ.

Авторскай оскуола аһыллыытыгар аналлаах И. Н. Готовцев бирииһигэр улуус үөрэнээччилэрин хомуска күрэхтэһиитэ (көрүү конкурс) педучилищеҕа ыытылынна. Биирдиилээн толорооччулар саастарынан үс бөлөххө арахсан күрэхтэстилэр. Манна барыта 21 хомусчут оҕо кэлэн кытынна. Бастакы кыра саастаах оҕолор бөлөхтөрүгэр (III — IV кылаастар) бэһиэлэр эрэ. Кинилэртэн Дима Иванов (II Хомустаах IV кыл.) эрэллээхтик бастаата. Инникитин кинилэртэн элбэҕи күүтүөххэ сөп. Иккис миэстэҕэ Вика Андросова (Нам, IV кыл.) таҕыста. Үсүһү Ганя Муксунов (I Хом., IV кыл.) ылла.

Орто саастаах оҕолорго (V—VII кылаастар) 10 хомусчут илин-кэлин түһүстүлэр. Маныаха Аня Жиркова (Нам, VI кыл.) баай ис хоһоонноох толоруутунан жюрилары астыннарда уонна кыайыылааҕынан ааттанна. Киниттэн Айтал Николаев (I Хом., VII кыл.) туох да итэҕэһэ суох оонньоото, кыранан баһыйтаран II миэстэни ылла. Хомусчуттарынан сочно биллибэтэх Модут орто оскуолатын VI кылааһын үөрэнээччитэ Люба Захарова III миэстэлэммитин хайҕыахха эрэ сөп. Бу бөлөххө Алик Николаев (I Хом., VII кыл.) анал бирииһинэн бэлиэтэннэ.

Оттон улахан оҕолорго (VIII—X кыл.) 6 тохсус кылаас үөрэнээччилэрэ кэлбиттэр. Кинилэртэн Ира Бучугасова (Нам), Даша Попова (II Хом.) уонна Гриша Зырянов (Парт.) бастыҥнарынан ааҕылыннылар уонна туһааннааҕынан миэстэлэрин үллэһиннилэр.

Бөлөхтөр бастаабыттар хоҥкунуур тыастаах Хотуоһап оҥорбут хомустарынан наҕараадаланнылар. Бириистээх миэстэлэргэ тиксибиттэр Петр Оготоев уонна Иннокентий Готовцев анал бириистэрин туттулар.

Ансамблллары көрүүгэ барыта 7 коллектив кытынна. Барыта кэриэтэ сүүрбэччэлии оҕолоохтор. Оҕолор оонньуур таһымнара үрдээбитэ, таҥастара-саптара тупсубута сүрдээх. Хамаҕатта орто оскуолата (сал. Б. М. Васильев) 6 оҕонон кэлэн бүтэһик миэстэ буолла. Партизан орто оскуолатын «Күөрэгэй» (сал. Д. И. Кривошапкин), Нам 1 №-дээх орто оскуолатын «Эрэлчээнэ» (сал. А. Е. Гуляева) уонна I Хомустаах орто оскуолатын «Умсулҕан» (сал. Я. П. Орлова) салайар ансамблллара бастыҥнарынан ааттанныллар. Биирдиилээн бастаабыт уонна миэстэлэспит оҕолор, ону таһынан бу үс ансамбль ыам ыйын 31 күнүгэр, Дьокуускай куоракка, үөрэнээччилэр республикатааҕы көрүүлэригэр кыттар быраабы ыллылар.

И. Н. Готовцев авторскай оскуолатын аһыллыытын презентациятыгар, Аан дойдутааҕы варганнай (хомус) музейын үлэһиттэрэ «көһөн тахсан» ыалдьыттаатылар. Е. Е. Варламова хомус быыстапкатын тэрийдэ, араас литератураны көрдөрдө, кэпсээтэ. Хомус «ыраахтааҕыта» И. Е. Алексеев — Хомус Уйбаан бэйэтинэн жюрилаата, түмүгэр улахан ырытыыны оҥордо, эдэр хомусчуттарга туһалаах сүбэлэри биэрдэ.

Кини Нам хомусчуттарыттан улаханнык астыммытын биллэрдэ. Аан дойду 1 №-дээх виртуоз хомусчута Петр Оготоев бэйэтэ муспут араас дойдулар хомустарын көрдөрө-көрдөрө хас биирдиилэригэр оонньоон иһитиннэрдэ. Сахалар 2, онноооҕор 3 тыллаах хомустарыгар араас куоластаах букатын киһилии ыллатта. Үөрэнээччилэр көрүү конкурстарын Хомус Уйбаан үөрэнээччитэ, кини «Алгыс» ансамблын чилиэнэ, педучилище учуутала импровизатор хомусчут Н. Е. Жирков иилээн-саҕалаан олус бэркэ салайан ыытта.

Ити курдук улууспутугар хомус уустарын үөрэтэр И. Н. Готовцев авторскай оскуолата баар буолла. Үчүгэй хомус баар буоллаҕына, «ыллатааччылар» да көстүөхтэрэ!

Е. ФЕОФАНОВ, импровизатор хомусчут.

ПРЕЗИДЕНТ КӨҔҮЛЭЭҺИНИНЭН

СР Президенэ М. Е. Николаев кэтэх хаһаайыстыбаҕа кууруссаны, хааһы, куруолугу, сибиинньэни маассабайдык иитиини көҕүлээһинин олоххо киллэрэр сыалтан, «Туймаада» финансовай-агропромышленнай комбинат биһиги улууспутугар 6500 кууруссаны биирдиитин 55 солк., икки ыйдаах 650 сибиинньэ оҕотун (1600 солк.), 150 устуука куруолугу (600 солк.), 2000 устуука аҕыйах хонуктаах хаас оҕотун (40 солк.), итилэри таһынан хара саһылы, кырсаны таһааран нэһилиэнньэҕэ дуогабар быһыытынан атыылыыр былааннаах.

Муус устар 23 күнүгэр, улуус киинигэр, куораттыыр суол соҕуруу эҥэригэр эбиэт саҕана массыыналаахтар, трактордаахтар уонна сатыы дьон тоҕуорустулар. Бүгүн «Туймаада» ФАК 1000 устуука сымыыттыыр кууруссса бастакы партиятын дуогабардаах дьоҥҥо түҥэтиэхтээх.

Күнүс 15 чааска күүтээччилэр кууруссса бастакы партиятын Дьокуускайтан кэлэрин кэтээн Нам с., Никольскайтан, Партизантан, I Хомустаахтан, Аппааныттан, Бөтүҥтэн о.д.а. нэһилиэнньэлээх пууннартан муһуннулар.

Кууруссаҕа наадыйааччылар киэһэ 18 чааска диэри кэтэһэн көрөн баран, сорохтор дьиэлэригэр тарҕастылар.

Ити күн Аппааныга — 425, Нам с. — 40, Никольскайга — 175, Партизанҥа — 100, I Хомустаахха — 54 о.д.а. сирдэргэ барыта 1000 кэриҥэ сымыыттыыр кууруссса дуогабарынан нэһилиэнньэҕэ атыыланна.

Үөһэ ахтыллыбыт тэрилтэ Нам улууһугар боломуочунайа Л. Н. Лукин нэһилиэнньэ кэтэх хаһаайыстыбатын сайыннарыыга туһуламмыт дьаһалы олоххо киллэриигэ кыһамныытын уурар.

В. ВАСИЛЬЕВ

ТЫЫННААХ БУОЛУУ ААННЬАЛА

Кырдьан, ыалдьан, күүс өттүнэн мөлтөөн, дьүһүнбодо өттүнэн дьүдэйэн, сорохтор туора хаамар, сиргэнэр, аанньа ахтыбат буолаахтыыбыт биһиги, кырдьаҕастар, кыамматтар. Үбэ-харчыта, аанньа таҥаһа-саба суох буолуохпутун да сөп. Дьэ итинник кэмҥэ көмөлөһөр, өрүһүйэр, салгыбакка хастыы да сылы быһа эмтиир, көрөр-истэр дьоннор баар буолан тыыммыт уһуур. Биир итинник киһинэн Надежда Иннокентьевна Дьяконова буолар.

Үөрүөхпүт, махтаныахпыт быатыгар кини биһиэхэ ис дууһатыттан кыһаллан, араас эми бэйэтэ хааччыйан, дуона суох төлөбүргэ үтүөрүөхпүтүгэр диэри эмтиир-томтуур. Ити түмүгэр үгүс кырдьаҕас ыарахан ыарыыларын мүлүрүттэ, сорохтору быыһаата, кинилэргэ инникигэ эрэли үөскэттэ.

Н. И. Дьяконоваҕа эмтэнэр дьон үгүспүт 60-80 тахса саастаахпыт. Дьэ итинник дьону кытта сылы сыллаан бостууктаһан тахсар уонна кырдьаҕастар алгыс тылынан махталларын үгүстүк истэр. Этэргэ дылы кини биһиэхэ үрүҥ халааттаах үөһэттэн түспүт ааннььалынан буолар. Надежда Иннокентьевна биир үтүө өрүттээх. Кини төһө эмэ ыарахан сыаналаах саҥа аппараттары булан, ону баһылаан бар дьоҥҥо туһалыырыгар баар билиитин, кыаҕын уурар. Ити иһин киниэхэ инникитин да үлэтигэр айымньылаах буоларыгар, дьон-сэргэ махталын өрүү ыла ту... гар ис сүрэхтэн долгуйан ... ран баҕарабыт. Эн дьиэ кэр... гэттэргэр, бэйэҥ үрүҥ айы... ыларгар дойдуҥ иччилэр... өрүү арчылаатыннар... көмүскээтиннэр.

Мария КИРИЛЛ...

эмтэммит кырд...

тар ааттарыттан

P.S. Миэхэ көрүллэр гонорары «Энсиэли» хаһыат туһатыгар хааллараргытыгар көрдөһөбүн.

ТУТУУ САЛҔАНАР

Нам селотун киинигэр, самай көстүүлээх сиргэ ветераннар түмсэн сүбэлэһэр, сынньанар дьиэлэрэ тутуллар. Бу дьиэни тутууга ветераннар өссө төгүл түмсүүлээхпитин, биир санаалаахпытын көрдөрөн ыйдааҕы пенсиябытыттан бэйэбит сэмэй кылааппытын киллэриэҕиҥ диэн улуус Ытык киһитэ, сэрии, үлэ, тыыл ветерана П. Н. Пестряков бачыым көтөҕөн турар. Ветеран бу үтүө бачыымын өйөөн ытык кырдьаҕастар, сэрии ветераннара Василий Васильевич Замятин, Анисим Матвеевич Федоров, Егор Семенович Чупров, Андрей Федорович Янков, Дмитрий Николаевич Дьяконов, Иннокентий Николаевич Иванов, Иван Петрович Эверстов, Афанасий Андреевич Протопопов, Семен Петрович Бугаев иккилии мөһөөх солкуобайдарын дьиэ тутуутугар анаатылар. Конон Николаевич Лебедев, Гаврил Иосифович Местников, Дмитрий Егорович Корякин биирдии мөһөөҕү уктулар.

Үп салгыы хомуйуллар. Онон харчынан көмөнү ветераннар, общественность бэйэлэрэ хомуйарга үлэлэһэн эрэллэр. Ол курдук Нам селотугар олорооччулар 3200 солк., Арбын кырдьаҕастара 620 солк. хомуйан туттардылар. Улуус ветераннарын сэбиэтин председателэ Матрена Васильевна «Кэскил» бааһынай хаһаайыстыбатын баһылыгар Кузьмин Алексей Алексеевичка өссө төгүл истингник махтанар, туран кини ветераннар фондаларыгар укпут 5000 солкуобайын, уопсайа 9000 солкуобайы село ветераннарын сэбиэтин председателигэр В. А. Колесовка туттарда.

— Ветераннар балаҕаннарын тутууга хамсааһын таҕыста. Үлэ фрона толору баар. Бу күннэргэ тутуу маһа киирэн МУ НУ ЖКХ пилораматыгар эрбэнэн сытар. Маны тиэйтэрэн тутууну саҕалыахпыт. Үлэ төлөбүрэ баар буолла да тутуон баҕалаах элбэх.

Биирдиилээн тэрилтэлэр, хаһаайыстыбалар спонсордыыр, көмөлөһөр баҕалаахтарын биллэрэн тураллар. Онон кинилэр көмөлөрүн эмиэ күүтэбит. Бу киирбит харчынан норуот тутуута саҕаланыаҕа — диэн сырдатта ветераннар сэбиэттэрин председателэ В. А. Колесов.

Е. СИВЦЕВА

К сведению руководителей и бухгалтеров предприятий и организаций. Госкомстат Республики Саха(Я) реализует программные обеспечения и услуги по обучению и внедрению следующих программ:

ПРАЙС-ЛИСТ

1 у.е. = 22 рубля

В прайсе отражены только те позиции, по которым постоянно поддерживается наличие на складе. Возможна поставка любого программного обеспечения по московским розничным ценам под заказ!

№	НАИМЕНОВАНИЕ	Цена (у.е.)
1.1	1С:Бухгалтерия базовая для Win 3.X версия 6.0	60
1.1	1С:Бухгалтерия базовая для Win95 версия 6.0(7.5)	70
2.1	1С:Бухгалтерия ПРОФ для Win 3.x версия 6.0	165
2.2	1С:Бухгалтерия ПРОФ для Win95 версия 6.0	200
2.3	1С:Бухгалтерия стандарт для Win95 версия 7.5	140
2.4	1С:Бухгалтерия ПРОФ для Win95 версия 7.5	240
3.1	1С:Бухгалтерия ПРОФ сетевая для Win 3.x версия 6.0	350
3.2	1С:Бухгалтерия ПРОФ сетевая для Win95 версия 6.0	400
3.3	1С:Бухгалтерия ПРОФ сетевая для Win95 версия 7.5	480
4.1	1С:Торговля и склад версия 7.5 одноpольз.	280
4.2	1С:Торговля и склад версия 7.5 сетевая на 3 пользоват.	480
4.3	1С:Торговля и склад версия 7.5 сетевая на неогран. кол-во польз.	960
5.1	1С:Зарплата и кадры версия 7.5 ПРОФ	280
5.2	1С:Зарплата и кадры версия 7.5 ПРОФ сетевая на 3 пользоват.	480
5.3	1С:Зарплата и кадры версия 7.5 ПРОФ сетевая(неогран. кол-во пользоват.)	960
6	Настройка на Законодательство РС(Я) (для «1С Зарплата и кадры»)	30*
7	Настройка для бюджетных организаций (1С Бухг. ПРОФ 2.0, ПРОФ 6.0)	30
8	Настройка для бюджетных организаций (1С Бухг. ПРОФ 7.5)	32
9	Настройка для организаций общепита (для «1С:Торговли и склада»)	120
10	Настройка для фармацевтических организаций (для 1С:Торговли и склада») фирмы 1С:Рарус	200
11	Настройка для фармацевтических организаций (для «1С:Торговли и склада») фирмы Аналит	250
12	1С:Предприятие 7.5. Конфигурация «Торговля + Склад + Бухгалтерия»	60
13	1С:Предприятие 7.5 ПРОФ. Комплексная конфигурация «Бухгалтерия+Торговля+Склад+Зарплата+Кадры»	340
14	«1С:Платежные документы 7.5»	19
15	«1С:Налогоплательщик» (Налоговые карты, принято ГНС РФ) однопольз.	50
16	«1С:Налогоплательщик» (Налоговые карты, принято ГНС РФ) сетевая	480
17	Д.В. Чистов «Основы бух. учета в системе Windows»	10
18	С.В. Киевский «Самоучитель по работе с программой 1С:Бухгалтерия»	10
19	С.А. Харитонов «Компьютерная бухгалтерия 7.5: Азбука бухгалтера»	10
20	С.А. Харитонов «Составление налоговой отчетности»	10
21	С.А. Харитонов «Настольная книга бухгалтера по учету и оплате труда»	10
22	Введение в конфигурирование «1С:Бухгалтерии 7.5»	10

№	Услуги по обучению и внедрению программ	Стоимость 1 часа (руб.)
1	Базовый курс начинающего пользователя (30 академических часов)	580
2	1С Бухгалтерия. Доступно и всерьез! (30 академических часов)	500
23	Сопровождение программ на предприятии Заказчика	160**
24	Установка программы на компьютер заказчика	бесплатно

Примечание.
1. Счет оплачивается не позднее 3 банковских дней после выписки. В противном случае счет считается недействительным и программные продукты под него не резервируются.
2. По всем программам предоставляются бесплатные консультации по телефону и в компьютерном классе.
* - для предприятий, заключивших договор на сопровождение, поставляется бесплатно.
** - для предприятий, находящихся в зоне обслуживания городских автобусов.

Госкомстат РС (Якутия)
г. Якутск, ул. Орджоникидзе, 27, каб. 210. Обращаться по телефону 42-37-21.

Программа ТВ с 3 по 9 мая

Понедельник, 3 мая

рограмма Канал ОРТ
Приключения графа Монте-
...ильме "Узник замка Иф".
2-я серия.
...и-Пух", "Винни-Пух идет
и", Винни-Пух и день забот".
тфильмы.
Домашняя библиотека.
Новости.
Пока все дома.
"Старые песни о главном - 1".
Веселые истории в журнале
аш".
"Старые песни о главном - 2".
Новости (с сурдопереводом).
Умницы и умники.
"Старые песни о главном - 3".
Клуб "Белый попугай"
Легендарное продолжение.
иннер в фильме "Возвращение
олепной семерки".
"Спокойной ночи,малыши!"
Время.
Погода.
Филипп Киркоров: "Лучшее,
мое, только для Вас!"
Микки Рурк в триллере "Выход
сное".
Программа передач. До 01.40
рограмма Канал "Россия"
РУССКОЕ ЛОТО.
"Служу Отечеству!"
"Сельские вести".
"Почта РТР".
"ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!"
"Устами младенца". Телеигра.
"АНШЛАГ" ПРЕДСТАВЛЯЕТ.
"Городок". Развлекательная
рамма.
"Любовь с первого взгляда".
"Домашние хлопоты с
льей Варлей".
Майкл Йорк и Бен Кингсли в
сериале "Тайна Сахары"
ия).
ВЕСТИ.
ФЕДЕРАЦИЯ.
ПАРЛАМЕНТСКИЙ ЧАС.
"Закон и порядок".
сериал (США).
ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ.
СК
Программа передач.
"Солдатам Отчизны
ящается..." Видеозарисовка.
"Туолбэ". Булуу улууһа.
"Мин ырыам- мин дьыл5ам".
Барашкова айар киэһэтиттэн.
"Геван". Журналистские
тки. Анабарский улус.
Муз.антракт.
л "Россия"
ВЕСТИ.
МУЗЫКАЛЬНЫЙ РИНГ -
Е ПОКОЛЕНИЕ.
АКУНА МАТАТА.
Детектив "Взгляд сквозь
ь" (Австралия). До 01.25
рограмма Канал "Россия"
СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО.
СТАРАЯ КВАРТИРА. Год 1984.
1-я. До 20.00

Вторник, 4 мая

рограмма Канал ОРТ
"Узник замка Иф". Фильм 2-й.
"Дисней-клуб": "Русалочка".
Новости.
Пока все дома.
Сериал "Все путешествия
Кусто". "Одинокий полет
звездный час.
рестьянские ведомости.
емьера приключенческого
Освободите Вилли-3" (1998 г.).
"Смехопанорама" Евгения
осяна.
Программа передач.
Новости (с сурдопереводом).
Клуб путешественников.
Футбольное обозрение.
"Дисней-клуб": "Тимон и
а".
"Дисней-клуб": "Аладдин".
Леонид Якубович в телеигре
о истории".
Песня-99.
Серебряная серия. Пьер
неграбит банк в комедии "Не
виду".
Спокойной ночи,малыши!"
ремя.
года.
хай Волонтир, Александр
фильме "Дмитрий
емир".
5 Мел Гибсон в боевике
умный Макс-2. Воин дорог".
0 Программа передач. До 00.55
программа Канал "Россия"
0 "Три орешка для Золушки".
ьм для детей (Чехословакия).
0 "Рассказы Старого Моряка"
обитаемый остров"). "Диалог".
ьтфильмы.
0 "Самый счастливый день".
жественный фильм для детей
икобритания).
0 Концерт, посвященный Дню
иции.
0 Майкл Йорк и Бен Кингсли в
сериале "Тайна Сахары"
лия).
0 ВЕСТИ.
0 "Дела семейные". Вечер,
ященный жизни и творчеству
оской семьи - Марии и Андрея
оновых, Александра Менакера.
5 "Закон и порядок".
сериал (США).
5 "Спортивные танцы на РТР".
ОЯ СЕМЬЯ.
Программа передач

18.50 Тыа сирэ.
19.20 "ТҮҺҮЛГЭ". "Полярная звезда-99".
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
21.10 ВРЕМЯ КИНО. Сергей Юрский и Владимир Винокур в кинокомедии "Пистолет с глушителем".
22.45 "Урмас Отт с..."
23.50 Детектив "По следам янтарной комнаты" (Германия). До 01.35
3-я программа Канал "Россия"
18.45 "35 лет вместе". Юбилейный вечер Аллы Иошпе и Стахана Рахимова.

Среда, 5 мая

1-я программа Канал ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Во имя любви". Сериал.
10.15 Хоккей. Чемпионат мира. Сборная России - сборная Украины.
11.35 Мультфильм.
11.50 Домашняя библиотека.
12.00 Новости.
12.15 Программа "Вместе".
13.00 Вия Артмане, Иван Переверзев и Евгений Весник в приключенческом фильме "Сильные духом". 1-я серия.
14.30 "Вилли-воробей". Мультфильм. 1-я серия.
14.55 Программа передач.
15.00 Новости.
15.15 Сериал "Космическая полиция".
15.45 Классная компания.
16.00 Зов джунглей.
16.30 "...До шестнадцати и старше".
17.00 "Во имя любви". Сериал.
18.00 Новости (с сурдопереводом).
18.15 "Угадай мелодию".
18.50 Человек и закон.
19.30 Галина Польских и Николай Олялин в фильме "Обратной дороги нет". 1-я серия.
20.45 "Спокойной ночи,малыши!"
21.00 Время.
21.35 Погода.
21.40 Губит людей не пиво в комедии Леонида Гайдая "Не может быть!"
23.20 Новости.
23.35 Хоккей. Чемпионат мира. Сборная России - сборная Украины.
01.40 Программа передач. До 01.45
2-я программа Канал "Россия"
07.00 - 9.45 "ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!"
07.20 "У всех на устах".
07.45 Телеигра "Программа передач".
09.45 "Товары - почтой".
10.10 "Миледи". Телесериал (Аргентина).
11.00 ВЕСТИ.
11.35 К ДНЮ ПОБЕДЫ. "Россия в войне. Кровь на снегу". Документальный сериал. Фильм 4-й. "Между жизнью и смертью".
12.30 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ.
13.30 Мультсериал "Мы идем охотиться". "Ура...вперед в Чехию"! "Ура ...вперед на сафари!"
13.45 "Музыка, музыка..."
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Чародей". Телесериал для детей (Австралия-Польша).
15.25 "Богатые и знаменитые". Телесериал (Аргентина).
16.15 "Музыка, музыка..."
16.25 "Первые поцелуи". Телесериал (Франция).
17.00 ВЕСТИ.
17.30 "БАШНЯ". Молодежная информационно-развлекательная программа.
ЯКУТСК
18.00 Программа передач.
18.05 "Солдатам Отчизны посвящается..."
18.15 Официальный канал.
18.50 "Ньурба улууһун бугуннутэ, сарсынныта".
19.00 "Дальний Восток".
19.30 "Саха сирэ- Якутия". Информ.программа.
19.50 Реклама.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.35 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР.
21.10 ВРЕМЯ КИНО. Евгений Сидихин, Сергей Гармаш, Наталья Егорова в боевике "Волчья кровь".
22.50 Полицейский сериал "Жара в Лос-Анджелесе" (США).
23.44 Промо.
23.50 ВЕСТИ.
00.20 АВТОШОУ. До 00.50
3-я программа Канал "Россия"
18.00 Гомеопатия и здоровье.
18.10 Вадим Бероев, Анастасия Вознесенская, Александр Ширвиндт, Владислав Стржельчик в телесериале "Майор "Вихрь". 1-я серия.
19.30 "Рождественская сказка Черной змеюки". Телесериал (Великобритания).
До 20.00

Четверг, 6 мая

1-я программа Канал ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Во имя любви". Сериал.
10.15 Хоккей. Чемпионат мира. Сборная Чехии - сборная США.
11.35 Мультфильм.
11.50 Домашняя библиотека.
12.00 Новости.
12.15 Программа "Вместе".
13.00 Вия Артмане, Иван Переверзев и Евгений Весник в приключенческо...
духом". 2-я серия.
14.45 "Вилли-воробей". Мультфильм. 2-я серия.
14.55 Программа передач.
15.00 Новости.
15.15 Сериал "Космическая полиция".
15.45 Волшебный мир, или Синема.
16.00 Улица Сезам.
16.30 "...До шестнадцати и старше".
17.00 "Во имя любви". Сериал.
18.00 Новости (с сурдопереводом).
18.15 "Угадай мелодию".
18.50 "В поисках утраченного". Клавдия Шульженко. Ведущий - Г.Скороходов.
19.30 Галина Польских и Николай Олялин в фильме "Обратной дороги нет". 2-я серия.
20.45 "Спокойной ночи,малыши!"
21.00 Время.
21.35 Погода.
21.40 Новая полицейская академия в комедии "Жил-был полицейский".
23.05 Однако.
23.15 Хоккей. Чемпионат мира. Сборная Чехии - сборная США.
01.20 Программа передач. До 01.25
2-я программа Канал "Россия"
07.00 - 9.45 "ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!"
07.20 "У всех на устах".
07.45 Телеигра "Программа передач".
08.20 Торговый Дом "Ле Монти".
09.45 "Товары - почтой".
10.10 "Миледи". Телесериал (Аргентина).
11.00 ВЕСТИ.
11.35 К ДНЮ ПОБЕДЫ. "Россия в войне. Кровь на снегу". Документальный сериал. Фильм 5-й. "В оккупации".
12.30 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ.
13.30 Мультсериал "Мы идем охотиться". "Ура... вперед на полюс!", "Ура... вперед на Дикий Запад!".
13.45 "Музыка, музыка..."
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Чародей". Телесериал для детей (Австралия-Польша).
15.25 "Богатые и знаменитые". Телесериал (Аргентина).
16.15 "Музыка, музыка..."
16.25 "Первые поцелуи". Телесериал (Франция).
17.00 ВЕСТИ.
17.30 "БАШНЯ". Молодежная информационно-развлекательная программа.
ЯКУТСК
18.00 Программа передач.
18.05 Видеозарисовка.
18.10 "Накыын алмааһын баһылааһын са5аланна".
18.20 "Ыал- олох тордо". Дьиэ кэргэн- дойду тутулун торутэ.
19.00 "62-я параллель".
19.30 "Саха сирэ- Якутия". Информ.прпрограмма.
19.50 Реклама.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
ЯКУТСК
20.35 Дьокуускайга ат суурдуутэ.
21.20 "Солдатам Отчизны посвящается..."
Канал "Россия"
21.25 ВРЕМЯ КИНО. Татьяна Васильева, Владимир Ильин и Алексей Жарков в мелодраме "Белый король, красная королева" (Россия - Швейцария).
22.58 Промо.
23.05 "Слушается дело". Заседание телевизионного суда присяжных.
23.50 ВЕСТИ.
00.20 ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА. До 01.15
3-я программа Канал "Россия"
18.00 Гомеопатия и здоровье.
18.10 Вадим Бероев, Анастасия Вознесенская, Александр Ширвиндт, Владислав Стржельчик в телесериале "Майор "Вихрь". 2-я серия.
19.30 "Стриндберг глазами русских". Фильм 1-й. До 20.00
20.35 "Два рояля". Музыкально-развлекательная программа. До 21.25

Пятница, 7 мая

1-я программа Канал ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Во имя любви". Сериал.
10.15 "Смехопанорама" Евгения Петросяна.
10.55 "В поисках утраченного". Клавдия Шульженко. Ведущий - Г.Скороходов.
11.30 Смак.
11.50 Домашняя библиотека.
12.00 Новости.
12.15 Программа "Вместе".
12.55 КВН-99.
14.55 Программа передач.
15.00 Новости.
15.15 Премьера Первого канала. Лариса Гузеева и Юрий Кузнецов в фильме "Я первый тебя увидел" (1998 г.).
16.25 "Тайна далекого острова". Мультфильм.
17.00 "Во имя любви". Сериал.
18.00 Новости (с сурдопереводом).
18.15 Джентльмен-шоу.
18.55 Здоровье.
19.30 Галина Польских и Николай Олялин в фильме "Обратной дороги нет". 3-я серия.
20.45 "Спокойной ночи,малыши!"
21.00 Время.
21.35 Погода.
21.40 Хоккей. Чемпионат мира. Сборная России - Сборная Финляндии.
23.50 Однако.
00.00 Ночной кинозал. Андрей Болтнев в детективе "В полосе прибоя".
01.30 Программа передач. До 01.35
2-я программа Канал "Россия"
07.00 - 9.45 "ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!"
07.20 "У всех на устах".
07.45 Телеигра "Программа передач".
08.15 "Тысяча и один день".
09.45 "Товары - почтой".
10.05 "Миледи". Телесериал (Аргентина).
11.00 ВЕСТИ.
11.35 К ДНЮ ПОБЕДЫ. "Россия в войне. Кровь на снегу". Документальный сериал. Фильм 6-й. "Кипящий котел".
12.30 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ.
13.30 Мультсериал "Мы идем охотиться". "Ура... вперед в Индию!", "Ура... вперед на море!"
13.45 "Музыка, музыка..."
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Чародей". Телесериал для детей (Австралия-Польша).
15.25 "Богатые и знаменитые". Телесериал (Аргентина).
16.15 "Музыка, музыка..."
16.25 "Первые поцелуи". Телесериал (Франция).
17.00 ВЕСТИ.
17.30 "БАШНЯ". Молодежная информационно-развлекательная программа.
ЯКУТСК
18.00 Программа передач.
18.10 Сегодня- день Радио.
18.20 "Ахтыл5ан". Радиожурналист, Советскай Союз Геройа Н.А.Кондаков туһунан телеочерк.
19.00 "Лик". Родом из детства. О детях войны.
19.30 "Саха сирэ- Якутия". Информ.программа.
19.50 Реклама.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.35 "Аншлаг" и К.
21.40 Концерт, посвященный Дню Радио.
23.25 ПОДИУМ Д'АРТ.
23.57 Реклама Р.
00.00 ВЕСТИ.
00.30 Збигнев Запасевич, Петр Фрончевский в психологической драме "Баритон" (Польша). До 02.05
3-я программа Канал "Россия"
18.00 "Гомеопатия и здоровье".
18.05 Вадим Бероев, Анастасия Вознесенская, Александр Ширвиндт, Владислав Стржельчик в телесериале "Майор "Вихрь". 3-я серия.
19.30 "Стриндберг глазами русских". Фильм 2-й. До 20.00

Суббота, 8 мая

1-я программа Канал ОРТ
07.20 Хоккей. Чемпионат мира. Матч команд финальной группы.
09.25 Слово пастыря. Митрополит Кирилл.
09.45 Домашняя библиотека.
10.00 Новости.
10.15 Программа "100%"
10.45 "Утренняя почта".
11.20 "Каламбур". Юмористический журнал..
11.50 Смак.
12.15 Возвращение Третьяковки. История одного шедевра.
12.25 "Несколько мгновений войны".
13.15 "...До шестнадцати и старше". Спецвыпуск.
13.45 Фильм Михаила Ромма "Обыкновенный фашизм". 1-я серия.
14.55 Программа передач.
15.00 Новости.
15.15 2-я серия фильма "Обыкновенный фашизм".
16.20 В мире животных.
17.05 Веселые истории в журнале "Ералаш".
17.35 "Апокалипсис для полицая".
18.05 София Ротару в программе "Люби меня".
20.00 Поле чудес.
21.00 Время.
21.30 Погода.
21.35 Фильм Леонида Быкова "В бой идут одни старики".
23.10 Однако.
23.20 Коллекция Первого канала. Катрин Денев и Жерар Депардье в фильме "Последнее метро".
01.35 Программа передач. До 01.40
2-я программа Канал "Россия"
08.00 Наташа Защипина и Ада Войцик в фильме Виктора Эйсымонта "Жила-была девочка".
09.10 "Охота". "Девица Бигелоу, или Жевательная история". Мультфильмы.
09.30 "Рассказы Старого Моряка" ("Необычайное путешествие"). "Две руки", "Стекло". Мультфильмы.
10.00 "ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!"
10.30 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР.
11.00 "Сто к одному". Телеигра.
11.45 "Любовь с первого взгляда".
12.15 "Золотой ключ".
12.30 "Домашние хлопоты с Натальей Варлей".
13.00 К ДНЮ ПОБЕДЫ. "Россия в войне. Кровь на снегу". Документальный сериал. Фильм 7-й. "Цитадель".
14.00 ВЕСТИ.
14.30 НЕДЕЛЯ ВЛАСТИ.
15.00 "Ты - моя мелодия". Концерт А.Пахмутовой и Е.Добронравова.
ЯКУТСК
17.00 Программа передач.
17.05 Консультации для абитуриентов. Биология.
17.20 "Мин уонна 21 уйэ". Дьуруһуй, хомуһум. (Нам улууһун хомусчуттарын курэ5э).
17.45 Правовой канал.
18.10 "Сардаана". "Иэйиим- ырыа, ыра буолан..." (А.Дьячковская айар киэһэтиттэн).
18.40 "Кыайыы кунугэр". Герой аата тилиннэ. Артиллерист Г.Д.Протодьяконов.
19.00 Телевизионные спортивные соревнования "Эрэл". Г.Вилюйск.
19.30 "Сородичи". Полковник авиации И.А.Федоров.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.35 Праздничный концерт, посвященный 54-й годовщине ВОВ.
22.15 Наталья Андрейченко, Инна Чурикова и Николай Бурляев в мелодраме "Военно-полевой роман".
23.50 Род Стайгер, Франко Неро, Генри Фонда в кинодраме Карло Лидзани "Муссолини. Последний акт" (Италия). До 02.00
3-я программа Канал "Россия"
17.00 Национальный музыкальный фестиваль "Площадь звезд-99".
18.00 МОЯ СЕМЬЯ.
19.00 СТАРАЯ КВАРТИРА. Год 1984-й. Часть 2-я. До 20.00

Воскресенье, 9 мая

1-я программа Канал ОРТ
ДЕНЬ ПОБЕДЫ
07.00 Телеканал "Доброе утро". Праздничный выпуск.
09.50 "Майскими короткими ночами..." Киноконцерт.
11.00 "Служу России!"
11.30 Звездный час.
12.05 Киноэпопея "Живые и мертвые".
15.15 Программа передач.
15.20 "Играй, гармонь любимая!"
15.50 Москва. Красная площадь. Военный парад, посвященный Дню Победы.
16.30 Клавдия Шульженко, Марк Бернес, Алла Пугачева, Лев Лещенко и другие в праздничном концерте по заявкам ветеранов.
17.50 "Как это было". "Вечный огонь".
18.30 "Поклонимся за тот великий бой".
18.50 "Светлой памяти павших в борьбе против фашизма". Минута молчания.
19.10 Незабываемый фильм "Летят журавли".
21.00 Время.
21.25 Золотая серия. "Белорусский вокзал".
23.10 Новости.
23.25 Жанна Прохоренко и Анатолий Солоницын в приключенческом фильме "Один шанс из тысячи".
00.40 Программа передач. До 00.45
2-я программа Канал "Россия"
08.00 "Рассказы Старого Моряка" ("Антарктида"). "Принцесса и Людоед". Мультфильмы.
08.25 "Служу Отечеству!"
08.55 "Сельские вести".
09.25 "Жди меня". Киноконцерт к Дню Победы.
09.45 РУССКОЕ ЛОТО.
ЯКУТСК
ДЕНЬ ПОБЕДЫ
10.25 Программа передач.
10.30 "Кырачаан".
10.45 "Бизончик".
11.15 "Ыал- а5атынан". Сэрии, улэ ветерана А.С.Марков.
11.30 "ҮҺҮЛГЭ". "Полярная звезда-99".
12.15 Снайпер Иван Кульбертинов сулуһа.
12.35 "Солдатам Отчизны посвящается..."
Канал "Россия"
12.40 "Мир книг с Леонидом Куравлевым".
13.00 К ДНЮ ПОБЕДЫ. "Россия в войне. Кровь на снегу". Документальный сериал. Фильм 8-й. "Ложный рассвет".
14.00 ВЕСТИ.
14.40 "Никто не забыт".
14.55 К ДНЮ ПОБЕДЫ. "Россия в войне. Кровь на снегу". Документальный сериал. Фильм 9-й. "Падение свастики".
15.50 Москва. Красная площадь. Военный парад, посвященный Дню Победы.
16.50 Концерт для ветеранов Великой Отечественной войны.
18.50 "Светлой памяти павших в борьбе против фашистских захватчиков". МИНУТА МОЛЧАНИЯ.
ЯКУТСК
19.10 День Победы.
20.10 "Толко". Кытыл- Дьура. Сэрии уонна тыыл ветераннара Петровтар.
20.30 "Лена-ТВ". Праздничные поздравления.
Канал "Россия"
21.15 КИНОЗАЛ "К-2". Пол Скофилд, Мери Стинберген в психологической драме "Чердак: убежище Анны Франк" (Великобритания).
23.00 ЗЕРКАЛО.
23.55 "К-2" ПРЕДСТАВЛЯЕТ: Военные корреспонденты в программе "Колизей".
3-я программа Канал "Россия"
10.25 "Виктория". Фестиваль солдатской песни.
11.45 "АНШЛАГ" и К. До 12.40
19.10 Сергей Шакуров, Петр Тодоровский, Владимир Гост... киноповести Марлена Хуцие... месяц май".

«ЭҤСИЭЛИ»
СОНУНУН ЫАЛБЫТТАН ИСТЭБИН. АРМИЯҔА БАРАБЫН. АХТАРЫМ ДУУ?..

Дмитрий ПЯТЫКИН, Нам селотун олохтооҕо, 19 саастаах:
— «Эҥсиэлини» аахпаппын, хаһыат сонунун таһынааҕы ыаллары кэпсииллэр.

ЫҺЫЫ ИЭНЭ КЭҤИИЭҔЭ, ҮҮНЭЭЙИБИТ ЭЛБИИЭҔЭ

(Иннин 1 стр. көр)

та, сүбүөкүлэ, моркуоп) ааспыт сыллаахха валовойунан 3559 тн. ылыллыбыта. Итинтэн 3225 тн. атыыга барбыта. Саҥа сылга итии көрдөрүү үгүөрү буолара сабаҕаланар. Валовойунан 5950 тн. үүнүүнү хомуйуохпут. Онтон 5650 тн. атыыланыаҕа.

Ааспыт сезоҥҥа хаппыыстаны 236 гектарга олордубуппут. Быйыл 350 гектарга диэри ыһыы иэнин кэҥэтиэхпит.

— Сааскы ыһыыга туох бэлэми ыытаҕыт?

— Билигин ыһыы сиэмэтинэн толору хааччыныы соруга турар. Ол курдук Уус-Алдан улууһун Баатаҕай нэһилиэгин Н. Н. Бурнашев баһылыктаах «Биэттэ» бурдук үүннэриитинэн дьарыктанар бааһынай хаһаайыстыбатыттан 190 тн. ыһыы сиэмэтин атыыластыбыт. Онтон 160 тн-та тиэйилиннэ. Иркутскай уобалаһыттан 50 тн. сэлиэһинэйи, эмиэ итиччэ эбиэһи ылыахтаахпыт. Тимир суолунан Нерюнгрига кэлбитин массыынанан таһыахпыт.

Хортуоппуй сиэмэтин Өлүөхүмэттэн бааһынай хаһаайыстыбаларыттан, чааһынайдартан 30 тн. атыылаһан аҕаллыбыт. Иркутскай уобалаһыттан 100 тн. хортуоппуй өрүһүнэн кэлиэҕэ.

Оҕуруот астарын сиэмэлэрин Дьокуускайтан «Сортсемоовощтан» атыылаһабыт. Хаппыыста сиэмэтин 100 кг. ылыахтаахпытыттан 80 кг. кэллэ. 260 кг. моркуоп сиэмэтиттэн 120 кг., 340 кг. сүбүөкүлэ сиэмэтиттэн 200 кг. илиибитигэр туттубут.

20 тн. минеральнай уоҕурдууну аҕалан I Хомустаахха уонна хоту нэһилиэктэргэ түҥэттибит. Өссө 30 тн. уоҕурдууну соҕуруу нэһилиэктэргэ тиэрдиэхпит.

Теплицаны сабар пленканы 1 тн. буллубут, аны 13 тн. кэлиэхтээх.

— Сааскы ыһыы техникэта суох кыайан ыытыллыбатын бары бэркэ билэбит. Техника, ордук трактор сыаната муҥура суох үрдээбитин туһунан истэбит. Өскөтүн биир МТЗ маркалаах трактор иһин 300 тыһ. солк. төлүүр буоллахпытына, бурдугу быһар «Енисей» комбайн туһунан санаан да көрбөт сыананы быстахтара. Билиҥҥи бааһынайдар уонна хаһаайыстыбалар эргэ техникаларын кэмигэр өрөмүөннээн нэхтэринэ эрэ үлэлиир хамсыыр кыахтаахтар. Саппаас чааһынан уонна ГСМ-ан хааччыллыыбыт хайдаҕый?

— 300 тыһ. солк. суумалаах трактор уонна комбайн саппааһа кэлбитин разнарядканан түҥэтэбит. Томмоттон 200 тн. дизельнэй уматык, 180 тн. бензин тиэллэн бүтэн эрэр. Ыһыыга 150 тн. сайыҥҥы, 100 тн. кыһыҥҥы дизельнэй уматыгы, 150 тн. бензини, 13 тн. оҕунуоҕу Жатайтан ылабыт. Былырыын саҥа тэриллибит бурдук үүннэриитинэн дьарыктанар «Сухаһыт» б/х ааспыт сыллаахха ГСМнан туһунан хааччыллыбыта. Быйыл итии хаһаайыстыбаны улууска тыырыллыбыт уматыкка холбоотулар. Ыһыыбыт иэнэ кэҥээбитинэн, уматыгынан, оҕунуоҕунан хааччыллыыбыт кыайан эппиэттээбэт куттала үөскээтэ.

— Күһүн аайы хортуоппуйу уонна оҕуруот астарын көбүччү үүннэрэбит. Хортуоппуй сиэмэтигэр аналлаах хранилищеларбыт тугу туһалыылларый?

— Былырыын күһүн 1187 тн. хортуоппуйу сиэмэҕэ анаан хранилищеларга уурбуппут. Хомуур саҕана ардаан, сииктээх хортуоппуй ууруллан, буорту буолуута үгүс.

1998 с. 10-ча саҥа хранилищены тутпуппут. Онно 2000 тн. хортуоппуйу кыстатар кыахтаахпыт.

— Ыһыы бэлэмигэр туох үлэлэр ыытыллыннылар?

— Быйыл саас 360 гектардаах бааһынаҕа хаар типтэриллиннэ. 400 гектардаах бааһынаҕа балбаах таһыллынна.

Аны саас 40-50 км. усталаах саҥа күрүө тутуута саҕаланыахтаах. Онно бэлэмнэнэн Хатырык, Модут, Бөтүҥ, Хатыҥ-Арыы, Хамаҕатта, Никольскай, Партизан о.д.а. нэһилиэктэргэ сиэрдийэ, остуолба мастарын бэлэмнээһин үлэлэрэ ыытыллыннылар.

— Күһүн аайы бородуукусуйаны батарыы, атыылааһын улахан проблемаҕа кубулуйда. Итини быһаарыыга туох дьаһаллар бэлиэтэннилэр?

— СР Президенин уураағынан тыа сиригэр улууспотребобществолар тыа хаһаайыстыбатын бородуукталарын соҕотуопкалыахтара. Онно анаан Правительство 100 мөл. солк. харчыны көрдө. Итинтэн 50 мөл. солк. улуустарга ананна. Нам улууһугар 2,5 мөл. солк. кэллэ. Эти-үүтү о.д.а. тыа хаһаайыстыбатын бородууктаарын туттарыыга биһиги хаһаайыстыбаларбыт, биирдиилээн дьон тиэтэйбэттэр. Бачааҥҥа диэри контракт оҥостуутун тэтимэ быстар бытаан. Быйыл 120 тн. үүтү, 90 тн. эти, 100 тн. хортуоппуйу, 80 тн. оҕуруот астарын, 15 тн. отону, 5000 устуука куурусса сымыытын улууспотребобщество соҕотуопкалыахтаах. Онон хаһаайыстыбалар, биирдиилээн дьон ордор бородууктаарыгар контракт оҥостоллоро наада.

Хаһаайыстыбалар, чааһынайдар күһүн туттарыахтаах бородууксуйаларыгар контракт түһэристэхтэринэ, туттарыахтаах бородууксуйаларын сууматын 30 бырыһыанын билигин уу харчынан ылаллар. Онтон ордугун күһүн аахсыахтара.

— Атын улуустары, куораттары кытта тыа хаһаайыстыбатын бородууктаарын батарыыга дуогабардаһыы туруга хайдаҕый?

— Нерюнгри дьаһалтатын кытта 500 тн. хортуоппуйу, 300 тн. оҕуруот астарын атыылыырга дуогабардастыбыт. Төлөбүрүн 20 бырыһыанын харчынан. онтон ордугун таас чоҕунан, өрөмүөннүүр-механическай завод оҥоһуктарынан аахсарга сөбүлэстибит.

«Саха сирэ» финансовай компанияны кытта 500 тн. хортуоппуйга уонна эмиэ итиччэ оҕуруот астарыгар дуогабар түһэрсэргэ кэпсэтиини ыыттыбыт. Төлөбүрэ 50 бырыһыана харчынан, аҥара бородууктанан.

Хоту Жиганскай улууһугар 200 тн. хортуоппуйу, 150 тн. оҕуруот астарын атыылааһыҥҥа кэпсэтии барар. Итини таһынан Дьокуускай куорат тэриилтэлэрин, маҕаһыыннарын тыа хаһаайыстыбатын бородууктаарынан хааччыйыыга күүстээх үлэни, кэпсэтиини ыыттахпына эрэ, бородууксуйаны батарыы проблематын быһаарыахпыт.

Биһиги улууспут Дьокуускайга «Прогресс» маҕаһыын таһынааҕы продовольственнай маҕаһыыны арендаласта. Онно бу күннэргэ чугастааҕы регионнартан табаар уонна бородуукта кэллэ. Маҕаһыыны бэйэбит оҥорон таһаарар бородууксуйабытын атыылааһыҥҥа киэҥник туһаныахпыт.

Улууспут киинигэр «Үрүҥ ас» тыа хаһаайыстыбатын потребкооперацията (предс. Шадрин Д. И.) үлэтин саҕалаата. Тэрилтэ соҕуруу I Хомустаахтан, хоту Модуттан бэттэх сытар нэһилиэктэртэн үүтү тутар. Үүт иһин төлөбүр 15 күн иһинэн оҥоһуллар. Онон хаһаайыстыбалар уонна биирдиилээн дьон дуогабар түһэрсэн ордор үүккүтүн туттарыҥ.

Тэрилтэ билигин сухой үүтүнэн бородууксуйа оҥорон, күннэтэ 500 литр үүтү куоракка киллэрэн атыылыыр.

— Улууспут тыа хаһаайыстыбатынан дьарыктанарынан эт-үүт боппуруоһун тумнан ааһарбыт тутах буолуо. Улууспутугар төһө ынах сүөһү уонна сылгы бааллларый?

— Улуус үрдүнэн 13329 ынах сүөһүлээхпит. Онтон ынаҕа 5481. Бу күннэргэ 1322 ньирэй төрөөтө. 438 тн. үрүҥ илгэ ыанна. Онтон 95 тонната атыыланна.

6073 сылгылаахпыт, онтон 4375-һэ биэ. Быйыл убаһа аҕыйах. Баара суоҕа 20-тан тахса убаһаланныбыт. 1520 сылгы аһылыкка турар.

Улуус 17 нэһилиэктэригэр искусственнай сиэмэлээһин пууннара аһылынныллар. Онно 17 специалист үлэлиир. Бүгүҥҥү күннээҕи туругунан 465 ынах оҕуһунан, 30-ча искусственнайдык сиэмэлэннэ.

Бу сылга киирэн баран 12 тн. эт улууспотребобществоҕа уонна сабыылаах тэрилтэлэргэ туттарылынна.

— Андрей Андреевич, сонуннаах кэпсээниҥ иһин баһыыба. Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оҥорон таһаарар уустук уонна ыарахан үлэҕитигэр ситиһиилэри баҕарабыт.

Кэпсэтиини суруйда
В. СЫРОМЯТНИКОВ

Нам улууһун 200 сыла

«Төрөөбүт улуускун төһө билэҕин?» конкурс I түһүмэҕэ

ВИКТОРИНА

1. 1676 сыллаахха Хаҥалас, Мэҥэ, Нам тойоннорo Барнешлев воеводаҕа Москваҕа барар баҕалаахтарын туһунан көрдөһүү түһэрбиттэрэ. Нам буолаһыттан ким барбытай уонна бу тойоттор туох соруктаах айаннаабыттарай?

2. Нам улууһугар 11 сыл кэриҥэ медикстудент олорбута. Сахалар кинини үтүө эмчитин, аһыныгас майгылааҕын иһин убаастыы[illegible] 100-200 биэрэстэлээх [illegible]тэн тииниэ көмөҕө ыныр[illegible]лара. Бу ким [illegible]унан этиллэрий уонна дойдутугар [illegible]өрүгэр тугу бэлэхтээбиттэрэй?

3. 1902 сыллаахха Нам кыыһа Швейцария Лозанна куорат университетыгар үөрэххэ киирбитэ. Кини инники олоҕун революцияҕа анаабыта, отутус сыллардаахха Бауман аатынан училищены төрүттээспитэ. Кини толору аатын-суолун уонна төрөппүттэрин быһаарыҥ.

4. Биһиги улууспутугар киэҥник биллибит, дьон-сэргэ ытыктабылын ылбыт киһинэн Маастар Баһылай буолар. Кини толору аатын, хаһан олорон ааспытын, туох үтүөлэрдээҕин ыйыҥ.

5. Нам улууһун дьахталларыттан ким, хаһан уонна туох иһин Ленин орденынан наҕараадаламмытай? Кини туһунан ханнык кинигэҕэ ахтылларый?

6. Улуус чулуу спортсменнарыттан кимнээх сахалартан аан бастаан ССРС сүүмэрдэммит олимпийскай хамаандатын чилиэнинэн уонна РСФСР чемпионунан буолбуттарай?

7. Самодеятельнай композитор Иван Бубякин «Нам сирэ» диэн ырыатын автора кимий? Улуус хаһыатыгар ырыа тыла хаһан бэчээттэммитэй?

8. **«Убай да буолларбын**
убайым курдуккун,
амарах куоласкын
ахтабын куруутун:
Эн эмиэ поэккын -
элэккэй тыл эмтээх,
эн бэйэҥ айбыккын
эмп—тылы,
сэгэттэй!»

Бу хоһоон тылларын ким кимиэхэ анаабытай?

9. Эҥсиэли хочотугар ханнык олоҥхоһуттар төрөөн-үөскээн, олорон ааспыттарай?

П. Ойуунускай Намҥа хаһан олоҥхоһуттары мунньа сылдьыбытай?

10. Дьокуускайга Нам улууһун биллиилээх киһитэ авторскай оскуоланы аспыта биллэр. Кини кимий, хаһан, туох сыаллаах оскуоланы аспытай?

Бу викторина ыйытыыларыгар хоруйдаргытын сурукунан Нам селотугар киин библиотекаҕа ыам ыйын 12 күнүгэр диэри тиксэрэҕит. Кэмбиэргэ «Конкурс-викторина» диэн бэлиэтиигит, аадырыскытын, ааккытын-суолгутун толору ыйаҕыт.

Ситиһиилэри баҕарабыт! Бириискит - аудиомагнитофон!

Тэрийэр комитет.

Эрэйдээх этигэс

КЫҺЫЫЛААХ КЫРЫЫСА

Мин биэс оҕолоох соҕотох ийэбин, төрүт олохтоох Нам киһитэбин, пенсионеркабын. Бу дьиэҕэ олорбутум 24 сыл буолла, ол устатын тухары оҕолорум орто дойдуга кэлиэхтэриттэн Покровскай, Дьокуускай тубсанаторийдарыгар уонтан тахсалыы сыл күн бүгүнүгэр диэри эмтэнэ сылдьаллар. Онуоха мин кириэппэспин, дурдабын-хаххабын — дьиэбин буруйдуубун.

Кырдьаҕастар этэллэринэн уонна ыалым Өлөөнө эмээхсин кэпсиирин олорор дьиэбит былыр Намҥа дьиэ-уот ахсаанnaах эрдэҕинэ тутуллубута үһү. Дьиэ туһаттан тахсыбытын туоһулуур архив ыспыраапката, баһаарынай өттүнэн эппиэтэспэтин бигэргэтэр аах, дьахталлар сэбиэттэриттэн туруорсуу докумуон, оҕолорум тубсанаторийга өр кэмнэ эмтэммиттэрин туоһулуур элбэх ыспыраапкалар тус бэйэм сайабылыанньабын кытта тиһиллэн ыраас таастаах, модьу-таҕа ыскаапка ыбылы хатанан сыппыттара оруобуна 20 сыл буолла.

Муҥур уһугар бу дьыл муус устар 18 күнүгэр кырыысабыт кыстык хаары уйбакка суулан дьонсэргэ дьиҥ-чахчы көрө итэҕэйдилэр. Дьиэ эрэйдээх бэйэтэ да бэркиһээн «дьон дьэбэлэй» диэбиккэ дылы манньк чахчытык туоһулаатаҕа, кумааҕыны итэҕэйбэтэххэ хараххынан итэҕэй диэн элбэх эрэйэ суох көрдөрдөҕө.

Урут кыах баарынан сөргүтэн, кэлин тулуйа сатаан баран олохтоох таптыыр хаһыаппытыгар «Эҥсиэлигэ», салгыы «Саха сирэ» хаһыакка кыһалҕабын бэчээттэппитим, олохтоох телевидение нөҥүө дьиэм проводкатыттан умайа сыспытын, ис өттө бары өттүнэн айгыраабытын күөх экраҥҥа көрдөрбүтүм — туһа суох, тустаах салайааччылар хаһыаты дьөрү аахпаттар, телевизорга да харахтарын хатаабаттар дуу диэн санааҕа кэлэҕин. Соторутааҕыта сууллубут кырыысабытын эмиэ телевидениеҕа уһултарбытым. Улуус хаһыатыгар эмиэ суруйабын. Атыннык тылбын-өспүн, кыһалҕабын тиэрдэр кыах суох.

Онон өссө төгүл сорбун-муҥмун, эрэйбин дьиҥ-чахчы баарынан суруйан туран муҥ саатар оҕолорум тустарыгар улууспут баһылыгыттан Александр Николаевич Ядреевтан күүс-көмө, тирэх буоларыгар, эрэллээх эркин буларыгар көрдөһөбүн.

И. МАКАРОВА,
пенсионерка, Нам с.

ЫАМ ЫЙЫН — 5 КҮНҮГЭР НОРУОТ ЭМЧИТЭ МАТВЕЕВ — НАМ СЕЛОТУГАР

Биһиги улууспутугар ааспыт нэдиэлэттэн норуот эмчитэ Матвеев Владимир Михайлович үлэлии сылдьар. Ил Түмэн депутаттара Е.М.Ларионов, Г.Г. Местников уонна улуус баһылыга А.Н. Ядреев өйөөһүннэринэн кини чэбдик олох туһугар улуус 200 сылын көрсө нэһилиэктэри кэрийэн дьону эмтиир. Бэйэтэ республикатааҕы «Харах аһыллыытын» кулуубун салайааччыта. Искра, Таастаах, Салбаҥ, Арбын, Көбөкөн нэһилиэктэригэр сылдьан 60-ча киһини, кинилэр ортолоругар оскуола оҕолорун, ыал аҕаларын, ийэлэрин арыгыттан уонна табахтан эмтээтэ. Ыам ыйын 5 күнүгэр Нам селотугар прием оҥоруоҕа.

Кэриэстэбил

Иккис Кинигэтэ Күнү көрдөр...

Маҥнайгы кинигэтэ

Василий Васильевич Кривошапкин уһуннук ыалдьан олохтон туораабыта сарсын 40 хонугун туолар. Ыалдьарын истэ-истэ, аахайбакка дуу, сылдьа түһээ ини диэн бөҕөх санаан дуу, көрсүбэккэ хаалбыппын... Абаккарбыт иһин суоҕу баар оҥорбоккун, сүтэрбити булбаккын, өлбүтү тилиннэрбэккин. Ол да буоллар кини сырдык мөссүөнэ, үтүө аата өлбөт-сүппэт, өрүүтүн даҕаны сүрэхпитигэр-санаабытыгар умнуллубат уобарас буолан, күн сиригэр баарбыт тухары сылдьаайа сылдьыаҕа.

Баһылай оччотооҕуга оҕо баҕайы этэ, республикатааҕы ыччат фестивалыгар көрсүһэн билсибиппит. Хоһоону суруйар идэлээх эдэр автор Василий Майскай дэнэрэ. 1957 сыллаахха Нам улууһун ыччата ити сүүнэ улахан бэлэмнэниилээх фестивальга кыттыбыта. Вася биһиги онно бэйэбит суруйбут хоһооннорбутун аахпыппыт. Кини суруйбут тылыгар «Фестиваль ырыатын» хор толорбута. Ол да иһин буолуо, кинини биһиги үрдэтэ саныыр этибит.

Күн-дьыл тохтообокко түргэнник ааһан испитэ. Ол кэннэ үөрэнэн үлэһит буолбута. Көбөкөнүгэр быйдьаһан туран үлэлии кэлбитэ. 40 сыл устата оҕону үөрэтиигэ, иитиигэ айымньылаахтык үлэлээтэ. Харыйалааҕын уонна Тараҕанатын хас биирдии быллаарын, түһүүтүн-тахсыытын, отун-маһын ааҕа кэриэтэ билэрэ. Төрөөбүт түөлбэ, алаас улахан таптала киниэхэ баара. Абылаҥнаах Тараҕана киниэхэ тыын биэрэрэ, өй угара, кинини саасκы тахсар күҥҥэ ханыылыы көрөрө. Кэргэнэ Александра Васильевна Хаҥалас Булгунньахтааҕар олоро, үлэлии ыҥыра, кэпсэтэ сатаабыта да биһиги киһибит хас сырыы аайы буолуммат этэ. Василий Васильевич онуоха икки суолтан олуллара: кырдьаҕас ийэтиттэн уонна төрөөбүт-үөскээбит Көбөкөнүттэн арахсыан баҕарбата. Төрөөбүт сир тардыыта, тапталын умсугуйар күүһэ кинини тутара.

Көбөкөн 8 кылаастаах оскуолатыгар үлэлии тиийбитим. Василий Васильевич уруһуй, үлэ уруоктарын үөрэтэрэ, интернакка воспитателинэн үлэлиирэ. Общественнай үлэҕэ активнайдык кыттара. Үчүгэйдик ыллыыра, улахан да дьон, оҕо да самодеятельноһын тэрийсэрэ, көҕүлүүрэ. Художник быһыытынан чахчы көмүс тарбахтаах этэ. Уруһуйга талааннааҕа. Фестиваллар, конкурстар уруһуйдарын, суруйууларын барытын оҥороро. Үлэтигэр кыһамньылаах, ирдэбиллээх буолара, итини оскуола завуһунан үлэлээн, уруоктарыгар сылдьан, кэпсэтиһэн билбитим.

Василий Васильевич майгылаах бастыҥа буолара. Кыыһырбытын, кыйахаммытын көрбөтөҕүм. Ол саҕана көтөр-сүүрэр элбэх этэ. Куобах уонна кус, балык, үчүгэйдик тэриннэххэ, өлгөмнүк бултанара. Булка уонна балыкка биирги сылдьарбыт. Дьон хаадьылаан «Намскай уонна Майскай буолан өрүү биирги элэр» дииллэрэ. Онно барытыгар сымнаҕас, холку майгыннааҕа. Мэлдьи Тараҕанаҕа Талаппыт диэн күөлгэ илимниир этибит. Оскуола коллектива бары күһүн уонна саас оттук маспытын бэлэмниирбит. Василий Васильевич үөрэ-көтө сылдьан, мындырдык тэрийсэрэ. Улахан дьон ол сылдьан хоно хаалларбытыгар этэрэ. Киэһэ, сарсыарда куска олоробут. Ол саҕана туруйа элбэҕин сөхпүтүм. Ким хайа иннинэ бултуйа охсоро, үөрэрэ-көтөрө, хайдах бултуурун доҕотторугар сааһылаан кэпсиирэ. Туруйа саҥатын үүтүкчү түһэрэн, ыҥыран ылара. Дьоҕурдаах сааһыт. Дэгнэтэн сыыһа ытара.

Кини колхоз, кэлин отделение, нэһилиэк, оскуола наада буолар оформлениеларын соҕотоҕун төлөбүрэ суох оҥортуура. Ол дьаныардаах, унньуктаах үлэтин төлөбүрэ умнуллан хаалбатаҕа. Киниэхэ «Улуус Ытык киһитэ» диэн бочуоттаах аат иҥэриллибитэ. Итиннэ өрө көтөҕүллэн үөрбүтэ, махтаммыта.

Хоһооннору түмүллэн «Сардааналаах күннэрим» диэн кинигэ буолан тахсыбыта. Ити — кини маҥнайгы кинигэтэ. Иккис кинигэм тахсыахтаах этэ диэн бүччүм санаатын эппитин өйдүүбүн. Баһылай дьонугар-сэргэтигэр үтүө амарах сыһыаннааҕа, биир тэҥник сыаналыыра. Ураты болҕомтолоох аҕа уонна эһэ буолан дьиэ кэргэнин өрүүтүн үөрдэрэ, кинилэр тустарыгар өрүү кыһанара. Талааннаах педагог, умсугутар уус тыллаах поэт, кэрэ киһи, биирги үлэлээбит табаарыспыт, доҕорбут Василий Васильевич Кривошапкин-Майскай сырдык аатын Эҥсиэли улуу хочото умнубат.

Георгий Кривошапкин, журналист

ИДЬУО ИҺИТИННЭРЭР

Улууска муус устар 19-25 диэри кэккэ быһылааннар бэлиэтэннилэр. Ол курдук муус устар 13 күнэ үүнэр түүнүгэр Үөдэй орто оскуолатын интернатын ыскылаатыттан 471 солк. суумалаах бородуукта уорулунна. Аны Нам с. олохтооҕуттан гр. Бузиковаттан кэргэнэ билбэт дьонуттан кырбаммытын туһунан сайабылыанньа киирдэ. НПУ студена Ядрихинскай күрүлүүр күнүс билбэт дьонуттан кырбанна. Манна уорбаланан Трунин А. А., Зыков Л. В. тутулуннулар. Нам с. олохтооҕо Бечеканов И. П. сокуоннайа суох итирдэр утахтарынан эргиммитин иһин административнай эппиэтинэскэ тардылынна, киниттэн ханнык да докумуона суох үс булт саата тутулунна. Хатырыктан сокуоннай сааһын туола илик М. муус устар 20 күнэ үүнэр түүнүгэр кииринньэҥ аҕата күүһүлээбитин туһунан сайабылыанньаны киллэрдэ. Манна холуобунай дьыала тэрилиннэ. Нам с. олохтоохтоpo сокуоннай сааһын туола илик Фомина уонна гр. Дьяконова эмтэн сүһүрэн суһал көмөнү ыҥырдылар.

Бу түбэлтэлэргэ, быһылааннарга бэрэбиэркэлэр, силиэстийэлэр ыытыллаллар.

Спорт-дьулуур, спорт-тулуур

МААСТАРДАР КЭККЭЛЭРЭ ХАҤААТА

Кулун тутар 24— муус устар 4 күннэригэр стартаабыт оҕо аймах, ыччат уонна нэһилиэнньэ ортолоругар физкультураны уонна уһун дистанцияҕа сүүрүүнү пропагандалыыр сыаллаах, СР спордун маастара нуормалаах уһуҥҥа сүүрүү Дьокуускай -Чурапчы -Мэҥэ-Алдан -Хаандыга -Саһыл-Ытык -Күөл -Харбалаах -Мындаҕаайы -Амма -Майа -Чурапчы -Дьокуускай 1000-н тахса километрдаах маршрутунан барда. Онно 22 араас саастаах быһый кытынна. Кинилэртэн биэстэрэ дьахтар.

Унньуктаах сүүрүүгэ спортсменнар саастарынан арахсан араас дистанциялаpга кытыннылар. Ол курдук 20-39, 40-44, 45-49 саастаахтар алта күн субуруччу күннэтэ 35-тии километры айаннаатылар. Кинилэр саастарынан хонтуруоллуур бириэмэ иһинэн кэлиэхтээхтэр (3 чаас 30 мүн., 4 чаас). 50-54, 55-59 саастаахтар 30 км. 3 ч. 30 мүн., 60-64 саастаахтар 25 км. 3 чаас. 65-н үөһэлэр 20 км. 3 чаас.

20-64 саастаах эр дьон сүүрүү ортотугар 42 км. 195 м. марафоҥҥа эмиэ хаачахтаммыт бириэмэҕэ кытыннылар. Итиччэ сири 20-39 саастаахтар 3 чаас 30 мүн., 40-49 с. 4 ч., 50-59 с. 4 ч. 30 мүн., 60-64 с. 5 ч. 65-н үөһэлэр 30 км. 4 ч. 30 мүн. кэлиэхтээхтэр. Хонтуруоллуур бириэмэнэн 20-49 саастаахтар 252, 50-59 с. 222, 60-64 с. 192, 65-н үөһэлэр 150 км. сүүрдүлэр.

39-44-гэр диэри саастаах дьахталлар күннэтэ 25 км. 2 ч. 50 мүн., 3 ч., 30 км. марафону 4 ч. уопсайа 180 км. күүстэрин холоннулар. 45-н үөһэ с. икки бөлөҕүнэн күннэтэ 20 км. 3 ч. уонна 3 ч. 30 мүн., 30 км. марафону 4 ч. 30 мүн., 5 ч. уонна 150-нии км. хонтуруоллуур бириэмэҕэ сүүрдүлэр. Кыттыбыт 22 киһиттэн хонтуруоллуур бириэмэни кыайан тутуспакка, орто дистанциялаpга сүүрүүгэ республика урукку чемпиона Павел Васильев уонна икки төгүллээх маастар Дмитрий Шарин (Дьокуускайдар) СР спордун маастарын нуорматын кыайан толорботулар. Кинилэр утумнаахтык дьарыктаммыттара буоллар бу нормативы хайа баҕарар толорор кыахтаах эдэр дьоннор. Кэлин да толорорго бигэ эрэллээхтэр. Кинилэртэн уратылар бары ити нуорма көрдөбүлүн тутустулар. Кинилэр ортолоругар биһиги улууспутуттан орто уонна уһун дистанциялаpга дьахталлар ортолоругар республика күрэхтэһиилэрин кыайыылааҕа Татьяна Жиркова уонна мин киирдибит.

Маастар нуормалаах уһун дистанцияҕа сүүрүү республикаҕа урут икки төгүл ыытыллыбыта. 1995 с. 18, 1996 с. 15 киһи маастар буолбуттара. Итилэр истэригэр биһиги улууспут уһун дистанцияҕа бастыҥ сүүрүгэ Ион Васильев толорбута. Быйылгы сүүрүү кыттыылаахтара эрдэттэн бэлэмнэнэн, кыһыҥҥы күрэхтэһиилэргэ кыттан, көрдөрүүбүт уруккулардааҕар үрдүк буолла. Ол да иһин үгүс кыттыылаахтар улаханнык илистибэккэ, хонтуруоллуур бириэмэ иһинэн сүүрдүлэр.

Чурапчыга 20 уонна 50 км. сүүрүүлэргэ республиканскай күрэхтэһиилэр ыытылыннылар. Онно сэттэ күнү быһа тохтоло суох сүүрүүгэ кыттыбыттары сэргэ республика биллиилээх быһыйдара, Россия призердара, чемпионнара күүстэрин холостулар.

Алта чаастаах күрэхтэһиигэ 50-тэн үөһэ саастаахтарга маастар Ион Васильев (Нам, Модут) I миэстэ, мин II-с буоллубут.

50 км. дистанцияҕа эдэрдэргэ маастар Артур Феофанов (Дьокуускай), Чурапчы интернат-оскуолатын бүтэрбит маастар Гаврил Нохтунскайга эрчиллибит, кэскиллээх спортсмен Сергей Нестеров, Дьокуускайтан пробекка кыттыбыт Василий Спиридонов эрэллээхтик инники кэллилэр.

20 км. дистанцияҕа 40-49 саастаахтар сүүрүүлэригэр Намтан төрүттээх, билиҥҥи кэмҥэ республика күүстээх быһыйа, маастар Роман Колесов (Дьокуускай), Россия маастара Гаврил Нохтунскай (Чурапчы), Николай Винокуров (Мэҥэ-Хаҥалас) атыттары тулуппатылар.

60-тан үөһэ саастаахтарга сүүрүү кыттыылаахтара 62 саастаах Гаврил Хабычаров (Бүлүү), 67 саастаах Василий Березкин (Дьокуускай) атыттары тулуппатылар.

Сүүрүү кыттыылаахтара нэһилиэнньэлээх пуннарга күрэхтэһиилэри тэрийдилэр, олохтоохтору кытта ирэ-хоро кэпсэттилэр.

Кэлэр өттүгэр Татьяна Жиркова уһун дистанцияҕа сүүрүүгэ утумнаахтык дьарыктанан, Россия спордун маастара буоларга күүһүн түмүөхтээх. Бу талааннаах сүүрүк сыалын ситиһэригэр бары кыахтар бааллар.

Бэйэм төһө да сааһырдарбын сүүрүү киһи доруобуйатыгар, олоҕор туһалааҕын биллим. Онон салгыы эрчиллэн, араас таһымнаах күрэхтэһиилэргэ кыттан, эдэрдэргэ көх-нэм буолар былааннаахпын.

Түмүкпэр биһиги сүүрүүгэ кыттарбытыгар күүс-көмө буолбут спонсордарбытыгар махтал тылларын этэбит. Күрэхтэһиигэ бараpбытыгар Нам сэлиэнньэтин дьаһалтатын үлэһитэ Сергей Кокорев тэрээһин үлэтигэр көмөлөспүтэ. Миэхэ социальнай харалта (Макарова М. С.), пенсионнай сулууспа (Ядрихинская К. К.), көрбөттөр обществолара (Соловьев А. Н.), Таняҕа киин балыыһа профкома, аптека харчынан көмөлөһөннөр сыалбытын ситистибит.

П. Наумов, спорт ветерана, II гр. инбэлиит.

Хаартыскаларга: СР спордун маастарын нуорматын толорбут Татьяна Жиркова, Петр Наумов.

Иһирэх тыллар

Убаастыыр биирги үлэлиир коллегабытын СИДОРОВА ДАРЬЯ ФЕДОРОВНАНЫ 60-н сааскын томточчу туолбуккунан ис сүрэхпититтэн эҕэрдэлиибит!

Үбүлүөйгүнэн эҕэрдэлээн туран ыалдьыбакка, кырдьыбакка биһигини кытта үөрэ-көтө сылдьаргар, сырдык ыра санааларын туолалларыгар, сиэннэриҥ, оҕолоруҥ дьоллорун тустуҥ сырыт [illegible] бары санаабытын тириэрдэбит.

«Аргыс» страховой комп[illegible]

МАХТА[illegible]

«Эҥсиэли» хаһыат нөҥүө кэл[illegible] рааһынньыгынан «Эҥсиэли Айа[illegible] рын СКРИПНИКОВ ВИТАЛИЙ [illegible] истиҥник эҕэрдэлиибин.

Мин кулун тутар ыйга куора[illegible] ирэ сырыттым. Кырдьаҕас-кыаммат, көрө[illegible] куораттыыра ыарахан-кыаллыбат суол. Виталий Алексеевич эппит бириэмэтигэр лоп-бааччы кэлэр, массыыната ыраас, сыта суох, түргэнник үчүгэйдик айаннаан кэллибит. Наһаа астынным.

Виталий Алексеевичка үчүгэй доруобуйаны, үлэтигэр үрдүк ситиһиилэри, уһун дьоллоох олоҕу баҕарабын.

Махтана хааллым ГАБЫШЕВА Харитина Григорьевна, тыыл ветерана

Таптыыр аҕабыт, эһэбит, кэргэним, күтүөтүм
ПАРНИКОВ
Егор Алексеевич
бу дьыл муус устар 20 күнүгэр соһумардык өлбүтүн бары билэр дьоммутугар, аймахтарбытыгар дириҥник курутуйан туран биллэрэбит.

Оҕолоро, сиэннэрэ, кэргэнэ, эбэлэрэ.

Таптыыр бырааппыт, таайбыт, убайбыт
ПАРНИКОВ
Егор Алексеевич
бу дьыл муус устар 20 күнүгэр соһумардык өлбүтүнэн саҥаспытыгар, кийииппитигэр Анна Захаровнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, эбэлэригэр дириҥник курутуйан туран дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Евсеевтар, Парниковтар, Гоголевтар, Дьяконовтар, Соловьевтар

Выражаем глубокое соболезнование родным и близким по поводу преждевременной кончины
ЧУДИНОВА
Григория Ивановича.
Одноклассники

Улуспо бырабылыанньата, профкома урукку үлэһитэ
ЧУДИНОВ
Григорий Иванович
эмискэ өлбүтүнэн кини кэргэнигэр, оҕолоругар, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Выражаем глубокое соболезнование однокласснице Чудиновой Наташе и Нине по поводу безвременной кончины горячо любимого отца
ЧУДИНОВА
Григория Ивановича.
Учащиеся 7"б», 10"в» классов НСШ № 2 и классные руководители

РЕДАКТОР — В.Г. КАСЬЯНОВ
тел. 21-3-32
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — **21496**; иллюстрация уонна реклама (секретариат) — **21640**; бухгалтерия — **21332**; факс — **21332**; **"НАМ" ТРК** — **21632**; редакционнай издательскай система — **21141**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйыҥ. ***Автор этэрэ мэлдьи хаһыат санаатыныын биир буолбат.***

Учредителлэр: Саха Республикатын Правительствота, Нам улууһун дьаһалтата, СР бэчээт уонна маассабай информация көҥүлүн көмүскүүр регинальнай инспекциятыгар регистрацияламмыт нүөмэрэ — **Я 0085.**

"ЭҤСИЭЛИ" - Нам улууһун хаһыата.
678040, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1.

Талылынна уонна таҥылынна "Эҥсиэли" хаһыат редакционнай-издательскай систематыгар.
Хаһыат Дьокуускайга "Сахаполиграфиздат" НИПК бэчээттэннэ, Орджоникидзе уул. 38.
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лиис.
Индексэ — 54889. Тираһа — 2416
Бэчээккэ илии баттанна — 12:00 ч, 28.04.99 с.
Сакааһын №-рэ — 54